

ЕКОНОМІСТ

Газета Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
№ 19—21 (1353—1355) e-mail: EKONOMIST_1972@ukr.net Жовтень 2011 р.

● Свято

● Подія

● Офіціоз

● Свідчення
очевидця

● Знайомство
зблизька

● Свято краси

● Цікаві зустрічі

● Твоя кар'єра

● Пленер

● З перших вуст

● Туга

● Сторіччя
пам'яті

● Університету
славні імена

● Вітаємо

● Ювілеї

● Увага!

Свято

З професійним святом вас, шановні викладачі!

У звичному, буденному розумінні слово вчитель для більшості з нас — це педагог, викладач. Але Вчитель — це, насамперед, покликання, стан душі, стиль життя, доля. Скільки наставників зустрінемо ми на своєму життєвому шляху!

У серці кожного з нас педагог стоїть поряд із рідним і близьким. За допомогою вчителів ми відкриті для себе світ, пізнаємо глибини таємниць науки, адже без знань неможливо уявити професійну субстанцію людини. Щодня вчитель вкладає свої знання і життєву мудрість у душі і голови молоді, здатної творити та креативно мислити і творити в душі свого часу.

Судасне освітнянство тримається на небайдурих і щиро закоханих у свою справу ентузіастах. Знана у педагогічних колах українська просвітителька Софія Русова, яка все своє життя присвятила педагогіці, сказала: "Найдорожчий скарб у кожного народу — його діти, молодь, і що свідоміше громадянство, то з більшою увагою ставиться воно до виховання дітей. До забезпечення їм найкращих умов життя".

Шановні, дорогі педагоги, зі святом вас! Спасибі за вашу мудрість і доброзичливість. За терпіння і розуміння. За відповідальність і професіоналізм. Нехай доля дарує вам здоров'я, натхнення, талант, щастя і вірних учнів!

Подія

Лекція від Прем'єр-міністра

Нещодавно у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана Прем'єр-міністр України Микола Азаров прочитав студентам лекцію на тему: "Столипінські реформи та сучасні виклики для України". Це була гарна нагода для студентів поспілкуватися з головою уряду та подискутувати на актуальні економічні проблеми сьогодення. На лекції також були присутні ректор, академік Анатолій Павленко, декани факультетів, викладачі університету та представники преси.

Охочих послухати лекцію виявилось багато. Зустріч з Прем'єр-міністром України проходила у два етапи: спочатку була лекція, потім відбулася жвава дискусія стосовно реалій та перспектив сучасної економічної ситуації, у ході якої студенти мали нагоду поставити запитання, які їх найдуше хвилюють.

Лекція була присвячена П. А. Столипін і співзвучності реформ, які він проводив, з реформами сьогодення. Вона розпочалася з кількох запитань до студентів, які виявили свою обізнаність про долю автора аграрних реформ та самі реформи. У ході лекції слухачі могли почути чимало цікавого про діяльність П. А. Столипіна, оцінка особистості якого в історії досить неоднозначна. Чималу увагу було приділено суті столипінських реформ, адже саме ним був запропонований ряд ідей, що стосувалися розвитку сільського господарства: можливість селян вийти з общини, викупити землю, створення селянських банків тощо. Та, як відомо, після його смерті реформи були згорнуті.

Поступово розмова перейшла до того, що відбувається у вітчизняному аграрному секторі сьогодні. У землі немає реального хазяїна, велика її кількість випала з сільського обігу. Безсумнівно, питання національної та продовольчої безпеки держави тісно пов'язане з врегулюванням земельних відносин, раціональним землекористуванням і, як наслідок, формуванням прозорого ринку сільськогосподарських земель. Ринок землі повинен чітко регулюватися законодавством. Правила "гри" необхідно створити зараз, до того ж цей процес має бути максимально відкритим та прозорим. Такі принципи системного та комплексного реформування земельних відносин визначені Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки та Національним планом дій на 2011 рік з упровадження цієї Програми рішеннями Комітету економічних реформ.

Уряд підтримує проект Закону України "Про ринок земель", розроблений за ініціативою Президента України. Адже його основні положення спрямовані на мінімізацію ризиків вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників та інвесторів, а також першочергове придбання ними права власності на земельні ділянки, які будуть пропонуватися на продаж; на упровадження захисних механізмів проти зловживань в галузі земельних відносин шляхом відмови від монополізації чи надлишкової концентрації земель, недопущення проведення земельних спекуляцій.

Проект Закону України "Про ринок земель" визначає правові та економічні аспекти врегулювання питань, пов'язаних з функціонуванням ринку земель в Україні. Зокрема, передбачає формування кола покупців земельних ділянок сільськогосподарського призначення (громадяни України, фермерські господарства, держава та органи місцевого самоврядування); виключає участь іноземного капіталу в придбанні земель сільськогосподарського призначення; передбачає граничний розмір земель при продажу; функції регулювання ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення покладає на Державне агентство земельних ресурсів України. Прийняття цього Закону також розблокує проведення земельних торгів відносно вільних земельних ділянок та прав аренди на них, зупинить спекуляцію земельними ділянками сільськогосподарського

призначення та забезпечить постійне землекористування шляхом визначення механізму консолідації земель сільськогосподарського призначення.

Дискусія, яка відбулася після лекції, стосувалася досить різноманітних питань, що хвилюють сьогоднішніх студентів. Більшість з них була присвячена земельній реформі.

Одним з перших було питання, на скільки розрахована реалізація Закону. Виявилось, що він розрахований мінімум на десять років. Метою є оновити аграрний комплекс, а реформи такого плану не можуть бути швидкими. Прем'єр-міністр сподівається, що протягом десяти років реформа призведе до модернізації в аграрному секторі.

Серед проблем, що зацікавили студентів КНЕУ найбільше, були такі: захист від спекуляції землею; як слід проводити реформи у наш час; чи вигідно вступати в СОТ та митний союз; чи треба змінювати структуру села; чи буде криза. На всі питання у ході дискусії студенти отримали чіткі відповіді. Дуже корисним було те, що вони мали змогу висувати свої версії, озвучувати своє бачення таких важливих проблем.

На запитання про те, як слід проводити реформи у наш час, чи треба шукати компроміс з населенням чи слід продовжувати гнути свою лінію, Микола Янович відповів, що під час проведення столипінських реформ свою роль зіграла рішучість та жорсткість реформатора, але це було за умов, коли 90 відсотків населення були безграмотними. Та зараз це освічені люди, і тому він сподівається, що наше населення зрозуміє необхідність проведення земельної реформи. А для цього потрібно переконувати та наводити аргументи.

Стосовно СОТ та митного союзу однозначної відповіді не могло бути. Оскільки, за словами М. Азарова, нам однаково вигідно і не вигідно вступати в митний союз. З переваг було названо єдині ціни з Росією на газ, єдиний транспортний тариф. Адже зараз наш товар, перевезений по території Росії, стає неконкурентоспроможним. Серед мінусів те, що на наш ринок прийде капітал, який створить можливості впливати на наші рішення.

Значна увага буде приділена соціальному розвитку села.

Вже зараз уряд думає над тим, як привабити молоді сили. В селі є ніші, щоб почати свою справу. Тому говорилося про готовність фінансувати та кредитувати з боку держави. Реформи розраховані на те, щоб молодь могла реалізувати себе. Якщо село старіє, то ця сфера не має перспектив. Отже, соціальна сфера буде розвиватися поряд з економічною.

Закінчилася зустріч на досить оптимістичній ноті, адже у ході дискусії про економічну кризу дійшли згоди, що поки що нам її боятися не слід. Наші основні ринки поки спокійні, ціни тримаються, не зафіксовано зниження потоку валюти в країну.

Лекція, проведена паном Азаровим, виявилася дуже ефективною та цікавою. Свідченням цього були оплески, що неодноразово лунали в аудиторії. Залишається сподіватися, що такі заходи будуть непоодинокими та й надалі сприятимуть поглибленню знань студентів та розвитку їх здатності орієнтуватися в сучасній економічній ситуації.

Анна Нестеренко, редактор Центру суспільних зв'язків

Програма інноваційного розвитку університету — акценти розставлені

Щороку, у переддень Свята Знань в університеті проходять збори трудового колективу. Цей захід збирає у стінах Центру культури і мистецтв КНЕУ весь професорсько-викладацький склад ВНЗ. На цьогорічних зборах ректор університету, академік АПН України А. Ф. Павленко розставив пріоритети в роботі над реалізацією "Програми інноваційного розвитку Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана на період 2010-2012 рік". До уваги читачів "Економіста" доповідь А. Ф. Павленка.

Шановні колеги!

В минулому 2010/2011 навчальному році робота кафедр і факультетів університету була спрямована на реалізацію завдань, що випливає з Положення про дослідницький університет, "Програми інноваційного розвитку Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана на період 2010-2012 рік", рішення зборів трудового колективу від 31 серпня 2010 року, Ухвал Вченої ради і ректорату університету щодо активізації наукової роботи кафедр шляхом залучення викладачів до участі у роботі створених дослідницьких інститутів, розробки компетенцій бакалаврів та магістрів за напрямками підготовки, розвитку інформатизації управління університетом тощо.

Минулий навчальний рік став роком прийняття нової редакції Статуту університету, нового Колективного договору, підготовки та укладення з професорсько-викладацьким складом контрактної форми трудового договору.

Представники університету брали активну участь у розробці нових нормативно-правових актів, ініціатором підготовки та прийняття яких було Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Це проект Закону України "Про вищу освіту", Національна рамка кваліфікацій, Положення про центр сприяння працевлаштування випускників, нові Правила прийому до вищих навчальних закладів тощо.

Звітний рік засвідчив, що майже всі кафедри і факультети зробили крок вперед у своїй діяльності. За даними цьогорічного рейтингу, що базується на світовій практиці визначення якості підготовки фахівців за оцінками робото-

давців і випускників, університет займає третє місце серед усіх ВНЗ України та перше місце серед вищих навчальних закладів економічного профілю.

На виставці "Сучасні навчальні заклади — 2011", що проходила 2-4 березня 2011 року під егідою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, наш університет брав участь у номінації "Упровадження системи компетенцій як основа підготовки конкурентоздатних фахівців у вищій школі" і отримав Гран-прі "Лідер вищої освіти".

Але напевне, найбільш знаковою подією 2010-2011 навчального року виявилось приєднання університету до Великої Хартії Університетів Європи, яка проголошує головні принципи, якими потрібно керуватися, щоб відповідати вимогам сучасного світу. Ці принципи та способи їх реалізації доведені до колективу на спільному засіданні Вченої ради університету, вчених рад факультетів та Студентської академічної ради, яке відбулося 27 жовтня 2010 року. Нагадаю, що в матеріалах засідання також опублікована Програма інноваційного розвитку університету на 2010-2011 роки, в якій визначена місія університету як здійснення вагомого вкладу в суспільний розвиток через дослідження, генерування нових знань, їх поширення та підготовку конкурентних фахівців і креативних особистостей. Університет реалізує свою місію шляхом досягнення ряду стратегічних цілей, головною з яких є утвердження університету як провідного національного науково-дослідного центру.

Реалізацію цієї стратегії передбачає перший напрямок програми, який називається "Розвиток наукових досліджень та реформування організації науково-дослідницької діяльності". Перший крок ми вже зробили. У відповідності з чинним законодавством створили науковий парк, розробили положення та затвердили концепцію його діяльності. Науковий парк — це якісно нова наукова організація. Але щоб вона запрацювала як організація, потрібно перш за все розробити і затвердити його структуру та здійснити кадрове наповнення. Згідно закону "Про наукові парки" ця організація може бути госпрозрахунковою. На сьогоднішній день вся наукова діяльність університетів фінансується із загального фонду бюджету. Університетам дозволено фінансувати дослідження також із спеціального фонду, що ми і робимо. Але загальна сума витрат — трохи більше 2 млн. грн. — ніщо для великої науки. Тому перш ніж приймати рішення про статус парку, потрібно глибоко вивчити, чи мають на сьогодні намір бізнес-структури різних типів фінансувати довгострокові наукові дослідження з таких соціальних наук як економічна, чи вони їм цікаві і в якій мірі, а тоді вже визначити статус пар-

ку та залучати до його складу перспективних з цієї точки зору партнерів. На сьогодні у нашому та й в інших університетах гуманітарного та соціально-економічного напрямку дослідження ведуть викладачі, докторанти, аспіранти в межах дисципліни чи теми.

У викладачів — це поєднання викладацької та дослідницької роботи. Це позитивна діяльність, її потрібно підтримувати і стимулювати, що ми і робимо. Але концепція наукового парку інша. Науковий парк повинен вести фундаментальні міждисциплінарні дослідження для вирішення проблем, які виникають на шляху розвитку суспільства. Тому науковому парку потрібні досвідчені кадри дослідників. В наукових установах це молодші та старші наукові співробітники. Вони працюють в лабораторіях, відділах та інших структурних підрозділах, які очолюють науковці вищої кваліфікації — доктори наук. У нас на сьогодні такими формально є директори дослідницьких інститутів. Нам потрібно визначити їх статус та вирішити питання їх зайнятості в навчальному процесі. Складніше з науковим персоналом. У штатному розписі університету є тільки науково-педагогічний персонал. Враховуючи те, що наш університет дослідницький, ми повинні звернутись до міністерства з проханням ввести нам посаду наукового співробітника. Заповнювати її можна по-різному: або приймати на роботу нових працівників, що мало ймовірно, або шляхом переведення на відповідні посади наших викладачів, які мають бажання займатися великою наукою. Вони мають право викладати, але навантаження повинно бути не менше 0,25 посадового окладу, щоб не втрачати науково-педагогічний стаж. У нас висококваліфікований науково-педагогічний колектив. На профільних кафедрах більше 85% — доктори і кандидати наук. Але і навантаження не мале — на більшості кафедр 350-400 годин на рік. В таких умовах годі й думати займатись великою наукою.

Діяльність наукового парку стане передумовою для розвитку зарубіжних зв'язків, проведення спільних досліджень та отримання грантів міжнародних організацій різного типу. Нам потрібно вивчити, які дослідження на сьогодні найбільш актуальні з точки зору цих організацій та які види грантів надаються тепер і будуть надаватися в перспективі.

Таким чином, становлення наукового парку та створення матеріальних умов для його роботи, формування тематики досліджень у відповідності з його концепцією, кадрове наповнення, розвиток міжнародних зв'язків є одними з першочергових завдань наступного навчального року.

Розвиваючи інноваційні системи освітньої діяльності, необхідно врахувати, що сучасний ринок праці краще сприймає фахівця, який крім стандартних компетенцій має різнобічні індивідуальні вміння та навички. Такий унікальний

фахівець виявляється більш конкурентоздатним, вільно почуває себе на ринку праці. Тепер економічна освіта випускає стандартних фахівців, які мало чим відрізняються один від одного. Наші кращі за рахунок більш високого рівня підготовки викладачів та абітурієнтів.

Навчання з поглибленою індивідуальною складовою в дослідницьких університетах світу називається продуктивним і частіше проводиться на старших курсах та в магістратурі, коли формуються стандартні професійні компетенції. Можна здійснювати його і на молодших курсах, як, наприклад, педагогічна освіта у нас. Головною особливістю такого навчання є орієнтація освітнього процесу на самостійну творчу діяльність студентів. Розподіл часу в циклі продуктивного навчання, що склався в зарубіжних університетах: 10% — лекції, 15% — семінари, круглі столи, 25% — тренінги, 50% — самостійна робота студентів. Організація такого навчання вимагає особливого планування навчального процесу, формування спеціальних продуктивних навчально-методичних матеріалів, здатності викладацького складу забезпечити навчальний процес за методиками продуктивного навчання тощо. В наших умовах продуктивне навчання може бути більш ефективним в останні два роки навчання студентів для поглиблення їх спеціалізації і формування якостей творчої особистості, оскільки продуктивне навчання орієнтоване не тільки на формування знань, а й на кінцевий його продукт — засвоєння різних видів ключових професійних компетенцій і, що важливо, набуття індивідуальних знань, умінь та навичок. Найдоцільніше продуктивне навчання можна було б здійснювати в магістратурі, яка у нас носить масовий характер, але при обов'язковій умові — магістратура повинна бути дворічною. Тільки дворічна магістратура надає можливість отримати професійні компетенції на основі досліджень. У світі немає однорічної магістерської підготовки, а якщо десь є, як, наприклад, в Кінгстонському університеті Великобританії, то вона цільова і розглядається як перший етап для наступного навчання у трирічній докторантурі.

Виходячи з цього, вважаю, що проблемі створення продуктивного освітнього середовища та поглиблення індивідуалізації навчання повинна бути присвячена щорічна науково-методична конференція викладачів університету. Важливо, щоб вона була міжнародною, із запрошенням викладачів провідних університетів світу.

Варто відзначити, що в університеті є чимало передумов для запровадження продуктивного навчання. Створено шість навчально-тренувальних центрів, один із них (на обліково-економічному факультеті) навчально-сертифікаційний. Крім того, у нас успішно діють ще дві сертифікаційні програми — по педагогіці і по фондовому ринку. Таких програм повинно бути більше замість того розмаїття вибіркового дисциплін, які мало що дають для розвитку індивідуальних навичок випускників. Напевне, прийшла пора трансформувати вибірккову складову, здійснити підвищення рівня індивідуалізації навчання.

Кілька слів про систему оцінювання поточної успішності студентів, в основі якої лежить електронний журнал. По

формі вона у нас передова, напевне найкраща в Україні, а по суті — нелегке випробування для студентів через нерівномірності оцінювання, особливо по вибірковим дисциплінам. На сьогодні поточне оцінювання нерівномірне — найбільша напруга настає в останній місяць семестру.

Іншою важливою передумовою для запровадження продуктивного навчання є бібліотека, яка входить до числа краших в Україні. На сьогодні її фонд становить 1 млн. 322 тис. примірників навчальних і наукових видань та постійно поновлюється. Бібліотека активно працює над створенням максимально сприятливих умов для задоволення інформаційних потреб користувачів, удосконалюючи традиційні та запроваджуючи нові методи роботи на основі новітніх інформаційних технологій.

В минулому році видано 109 позицій наукової та науково-методичної літератури, в тому числі 63 з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Деякий прогрес намітився у підготовці та виданні інноваційних позицій-кейсів, міні-кейсів, практикумів, тренінгів. Але таких видань небагато — всього 21, тому насичення навчального процесу новітніми виданнями, які забезпечують поглиблення індивідуалізації навчального процесу, залишається завданням №1 в науково-методичній роботі. Будемо сподіватися, що перехід на контрактну систему, яка передбачає стимулювання підготовки інноваційної навчальної літератури, прискорить виконання цього завдання. Варто наголосити на тому, що майже з усіх дисциплін в університеті створено комплекси навчальних видань — підручники, навчальні посібники, в тому числі для самостійного вивчення дисциплін, та інші навчально-методичні видання. В зв'язку з переходом на вивчення наук ці комплекси потрібно доповнити науковою літературою та створити нові комплекси для набуття індивідуальних знань, умінь та навичок.

Питанням розроблення і впровадження у навчальний процес досягнень фундаментальних і прикладних досліджень, підвищення наукової компоненти змісту знань, впровадження інноваційних технологій в навчальний процес була присвячена традиційна щорічна науково-методична конференція викладачів університету "Наукова складова навчального процесу та інноваційні технології його розвитку", в роботі якої взяла участь більше 500 викладачів всіх кафедр. З матеріалів конференції видно, що викладачі глибоко розуміють важливість вирішення поставленої проблеми.

Усі завдання, які ми ставимо по становленню університету як дослідницького, не можливо виконати без сучасного кадрового забезпечення. Кадрове забезпечення — третій розділ програми інноваційного розвитку університету. Запровадження контрактної системи найму та оплати праці науково-педагогічних працівників дозволить вдосконалювати стимулювання інноваційної діяльності працівників, зробити її більш цілеспрямованою. Деканам факультетів і завідувачам кафедр з початку навчального року потрібно вивчити зміст контрактів і визначити найважливіші завдання. Всі види діяльності, розвиток яких передбачається стимулювати, важливі. Але на сьогодні першочерговим є інноваційна діяльність по вдосконаленню аудиторної роботи. У нас до цього часу панує класно-урочна система організації навчання, яка як правило проходить за традиційною формулою "вивчив-відзвітував". Приємно, що викладачі самі стали розуміти низьку ефективність застарілої системи організації освіти. Під час щорічного огляду кафедр нерідко звучали пропозиції, співзвучні з ідеями продуктивного навчання: змінити співвідношення між лекціями та практичними заняттями і порядок їх викладання, відмовитись від оцінки студентів з кожної теми

та залишити об'єктом контролю окремі розділи курсу чи творчі завдання, встановити довготривалі зв'язки з базами практики та багато іншого. Пропозиції правильні, сучасні, а от виконувати їх вам самим, бо згідно статті 50 Закону України "Про вищу освіту" викладачі мають право на вільний вибір методів та засобів навчання в межах затверджених навчальних планів.

Численні пропозиції стосувались урахування в навантаженні викладачів різних форм робіт, пов'язаних з організацією самостійної підготовки студентів, що ніби впливає на формування штатів кафедр. З цього навчального року ми переходимо на планування штатів кафедр на основі кредитних, а не академічних годин педагогічного навантаження. Це позбавить кафедри і відповідні служби від зайвих розрахунків, стимулюватиме зменшення кількості дисциплін, яких у нас непомірно багато, і головне — дасть викладачу можливість ефективно скористатись правами, наданими йому чинним законодавством. На формування штатів кредитна система не впливає. А все інше залежить від совісті та соціальної відповідальності викладача.

Знову лунають численні пропозиції щодо удосконалення розкладу занять. Вони стали традиційними. Інколи розклад не влаштовує конкретного викладача, який бажає, щоб розклад був складений під нього. Такі випадки не поодинокі. Щоб зрештою уникнути всіх недоліків, ми ведемо розробку комп'ютерної програми складання розкладу. Але слід пам'ятати, що розклад, складений комп'ютером, не може бути змінений ніким.

Майже всі факультети звернули увагу на необхідність докорінних змін в організації викладання вибіркових дисциплін (на сьогодні їх 380), які складають 45% дисциплін навчального плану. Варто визнати, що вибіркова складова у нас розмилась. Вважаю, що найкращий вихід із такого становища — створення пакетів дисциплін для набуття індивідуальних знань і навичок, про що вже було сказано.

Нерозв'язаною до кінця проблемою є підвищення кваліфікації викладачів та розвитку їх професійно-освітніх компетенцій, а також практичної підготовки, яка все більше відстає від запитів студентської аудиторії. Особливо це гостро відчувається в Центрі магістерської підготовки, де практично на всіх магістерських програмах не вистає викладачів, які були б достатньо обізнані з процесами, що відбуваються в реальному бізнесі, фіскальних та господарських правових системах. Тому проблема підвищення кваліфікації як завжди гостра і актуальна для нашого університету як дослідницького. Вона складна, але повністю вирішити її вкрай необхідно уже в наступному році.

Одним із основних завдань дослідницьких університетів є підготовка науково-педагогічних кадрів як для себе, так і для інших навчальних закладів. В минулому році в спеціалізованих радах університету захищено 106 дисертацій, в тому числі 9 докторських, із них 2 викладачами інших вузів. Ефективність аспірантури зросла з 6% у минулому році до 19% в цьому році, хоча залишає бажати кращого. В минулому році майже всі асистенти профільних кафедр прикріплені до кафедр для виконання кандидатських дисертацій. Нам потрібно створити всі умови для їх творчого зростання.

Наступний розділ програми — формування взаємодії університету із зовнішніми організаціями та установами з метою становлення університету як глобального дослідницького центру. Поки що успішно розвивається співробітництво між нашим університетом та зарубіжними університетами. В цьому плані ситуація позитивно змінилась: якщо раніше ми шукали зарубіжних партнерів, то тепер вони нас. Так, в минулому році за ініціативою зарубіжних

університетів підписано 6 угод про співробітництво, всього таких угод у нас 43. Понад 100 наших студентів навчаються в дев'яти університетах таких країн, як США, Німеччина, Англія, Франція, Швеція, Нідерланди та інших. У нас навчається понад 300 іноземних студентів і аспірантів із 31 країни світу, в тому числі в минулому році на 1-й курс та підготовче відділення прийнято 75 іноземних громадян. В 2010-2011 навчальному році здійснено 118 відряджень у 18 країн світу на конференції, симпозиуми, стажування тощо. Розвивається співробітництво з Європейською Фундацією розвитку менеджменту, Європейською асоціацією докторських програм, віртуальним інститутом при ООН з питань навчання та досліджень в міжнародній торговельно-економічній сфері, Європейською організацією публічного права та іншими. Деканам факультетів, завідувачам кафедр, науковому парку необхідно постійно здійснювати пошук організацій-партнерів, перш за все для створення спільних дослідницьких програм, яких у нас майже немає.

Важливою частиною Програми інноваційного розвитку є нова парадигма виховної роботи, стратегічною метою якої є сприяння становленню гармонійно розвиненої особистості та активного члена суспільства. Головними фігурами у виконанні цього складного завдання є науково-педагогічні працівники. Викладачі — дзеркало університету, в яке дивляться усі, і його прозорість не повинна затьмарюватись ніким. Прикро іноді чути про складні відносини між окремими викладачами і студентами, про прояви "педагогічного садизму", особливо серед молодих викладачів. Тому удосконалення системи відносин між студентами та викладачами на засадах партнерства, толерантності, взаємодії, поваги є чи не найголовнішим у цьому розділі програми інноваційного розвитку.

Напевне, найбільш складним є шостий розділ програми, який включає два підрозділи: розвиток матеріально-технічної бази університету та розвиток соціальної інфраструктури. Складність у тому, що їх виконання не повною мірою залежить від нас. Вимагають реконструкції навчальні корпуси, які побудовані під класно-урочну систему освіти, причому із значними конструктивними недоліками, як, наприклад, у третьому корпусі та в поточних аудиторіях другого та третього корпусів. По мірі отримання коштів ми займаємось поточним ремонтом і придбанням комп'ютерної та мультимедійної техніки. До кінця поточного року ми повністю ліквідуємо дефіцит у цих засобах. Складніше з будівництвом житлового будинку для викладачів та гуртожитку для студентів. Ми його розпочали, витратили близько 3 млн. грн. Але гуртожиток вивели із числа об'єктів будівництва до Євро-2012, а вартість житла виявилась зовеликою для викладачів. Тепер ми шукаємо можливість отримати державну підтримку для відновлення будівництва та зниження вартості житла. Поки що нам не відмовляють, але і грошей не дають.

Коротко про поточні справи. Загальні результати літньої екзаменаційної сесії дещо кращі, ніж у минулому році. Абсолютна успішність на денній формі навчання склала 78,2% і підвищилась у порівнянні з минулим роком на 2%, на заочній формі навчання низька — 58,5%, але підвищилась на 4%. Якість навчання на денній формі склала 44,5% і підвищилась на 2,8%. На заочній формі навчання якість низька, 11,5%, але підвищилась на 0,2%. Успішно склали сесію 72,4% студентів. Круглими відмінниками стали 1702 студенти, або 13,3% тих, хто брав участь у сесії. Але 2647 студентів, або 20,6%, мають академічну заборгованість.

Державна екзаменаційна сесія пройшла на рівні минулого року. Але кількість студентів, які закінчили університет із дипломами з відзнакою знизилась на 54 особи в бакалавраті і на 90 осіб в

магістратурі. На державних іспитах в бакалавраті 114 студентів, або 5,6%, отримали двійки, причому 25 студентів мають заборгованість понад два предмети. В магістратурі не захистив магістерські роботи 21 студент, не з'явилися на захист 22 студенти.

Враховуючи вищезазначене, результати літньої сесії можна вважати задовільними.

Про роботу приймальної комісії, відповідальним секретарем якої був доцент Солодковський Юрій Мечиславович, заступник декана факультету міжнародної економіки і менеджменту. Робота комісії була організована на високому рівні, про що не один раз повідомляли засоби масової інформації. В конкурсі брали участь більше 7 тис. абітурієнтів, які подали понад 18 тис. заяв. Державне замовлення по прийому в бакалаврат і магістратуру виконане повністю. Контрактників набрали менше, але в тому винна демографічна ситуація та недобросовісна конкуренція серед вищих навчальних закладів.

Ще про один вид діяльності, який став обов'язковим для університету. Це сприяння працевлаштуванню випускників та налагодження зв'язків з роботодавцями. Для виконання цієї важливої роботи в 1999 році створений центр "Перспектива", яким всі наступні роки опікується кафедра управління персоналом та економіки праці. В минулому році налагоджено співпрацю з 681 компаніями-роботодавцями, надано консультації біля 2000 осіб, Центру надійшло понад 1,3 тис. вакантних місць проходження стажування та практики. Є й інші позитивні показники діяльності Центру, роботу якого потрібно всіляко підтримувати.

Про фінансово-господарську діяльність. У 2010-2011 навчальному році бюджетна політика університету була спрямована на забезпечення навчального процесу, захист соціальних гарантій та поліпшення матеріально-технічної бази вузу. Загальний обсяг коштів, що надійшли в звітному періоді склав 238 млн. грн., із них 135 млн. грн., або 56,8%, отримано від надання законодавчо дозволених платних послуг. У структурі видатків домінуючу питому вагу (67,9%, або 161,4 млн. грн.) займають видатки, спрямовані на оплату праці з нарахуваннями та матеріальні заохочення. Із зазначеної суми на доплати, надбавки та матеріальні заохочення спрямовано 42,3 млн. грн., з них 17,7 млн. грн. (41,8%) направлено на виплату надбавки за інтенсивність; 17,0 млн. грн. (40,2%) використано на виплату інших надбавок та доплат; 7,6 млн. грн. (18%) — на виплату матеріальних заохочень.

Середньомісячна заробітна плата науково-педагогічного персоналу зросла на 7,5% і в 2010-2011 навчальному році становила 4 854 грн.; адміністративно-управлінського та обслуговуючого персоналу — 2 495 грн., навчально-допоміжного — 1 984 грн. Загалом по всіх категоріях працівників середньомісячна заробітна плата по університету за вказаний період склала 3 543 грн. на місяць, тоді як у відповідному періоді в Україні середньомісячна заробітна плата штатних працівників установ і організацій становить 2 454 грн., в м. Києві — 4 098 грн. Інші кошти були використані на виплату стипендій та надання пільг і матеріальних заохочень студентам (45 млн. грн.), на оплату енергоносіїв та комунальних платежів (13 млн. грн.), на оплату послуг зв'язку та придбання основних засобів (16,5 млн. грн.). Інші видатки (відрядження, капітальний ремонт тощо) становили більше 2 млн. грн.

В навчальному році, що настає, нам потрібно вирішити ряд складних завдань з розвитку наукової діяльності, вдосконалення навчального процесу та забезпечення соціальних гарантій. Всі заходи по їх виконанню будуть затверджені Вченою Радою уже у вересні цього року. Немає сумніву, що блискучий колектив нашого університету виконає їх на належному рівні. Дякую за увагу. Хай вам щастить.

Профспілкова організація співробітників ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Адреса: м. Київ, Проспект перемоги 54/1 (каб. 310-а, 310-б)
телефони: 371-62-07; 58-02-00 (факс)
Email: trduni@kneu.kiev.ua

Літо закінчилось — підводимо підсумки

На засіданні профкому, яке відбулося 15 вересня цього року, розглянуто питання про підсумки оздоровлення викладачів і співробітників університету. Було відмічено, що організація оздоровлення і відпочинку відбувалась в надзвичайно важких умовах, які були пов'язані з тим, що Фонд соціального страхування України фактично зрівав роботу санаторіїв у першому півріччі і путівки почали надходити до профкому лише у липні місяці. Крім того тривалий час була невизначеність з виділенням профкому, передбачених Законом "Про профспілки", 0,3%

фонду оплати праці. Кошти почали перераховуватись лише у червні місяці.

Незважаючи на ці труднощі, відповідній комісії профкому вдалося провести організацію оздоровлення і відпочинку майже на рівні минулого року. Так в санаторії було виділено 44 путівки (переважно в літній період), в пансіонат "Алые паруса" (Алушта) — 71 путівка. Крім того профком заключив угоду про організацію оздоровлення в санаторії "Горний" (Ялта), куди було видано 95 путівок.

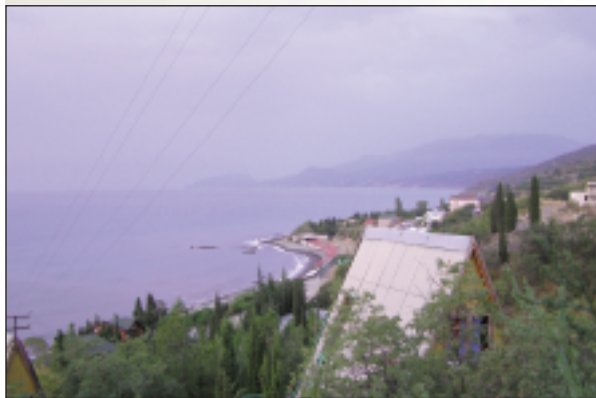
Таким чином практично всі, хто терміново потребував лікування і оздоровлення, отримали путівки. Також повністю були задоволені потреби в путівках для оздоровлення дітей співробітників університету.

Профком має можливість і на IV квартал видавати путівки в санаторії Криму, Закарпаття та інші курортні місця. Просимо подавати заяви.

Голова профкому, голова комісії з оздоровлення та соціального страхування, доцент М. С. Руденко

Свідчення очевидця

Райський куточок на схилі Сотери

Не так давно в нашому університеті з'явилася можливість відпочивати в чудовому місці на Південному березі Криму в 18 км на схід від Алушти, в пансіонаті "Алые паруса".

Місце, де знаходиться пансіонат, називається балка Сотера. Назва балки пов'язана з тим, що в схилі балки Сотера розташовувався середньовічний християнський храм Христа Спасителя (з грецької Сотер — "рятувальник").

Балка Сотера є національним пам'ятником природи Криму та вважається заповідним урочищем. Такий статус балка отримала завдяки тому, що тут знаходяться "кам'яні гриби". Ці дивовижні творіння природи утворюються при нерівномірному процесі вивітрювання та водної ерозії.

І назва Сотера — "рятувальник" йому дуже підходить тому, що там дійсно рятуєшся від літньої спеки, міської метушні, гуркоту та хаосу.

Так от саме в такому цікавому тихому живописному місці і розташований пансіонат "Алые паруса". Пишність природи, унікальні кліматичні умови, а також вдале поєднання морського і чистого гірського повітря, наповненого цілющими хвойними ароматами, робить відпочинок незабутнім. Коли приїжджаєш до пансіонату, потрапляєш нібито в інший світ — навкруги тільки море, гори та сонце. Заповідна лісопаркова зона, живописні гори — все це створює неповторний по красі і настрою відпочинок у пансіонаті.

Плавню по схилу горба збігають до моря двоповерхові котеджі, що нагадують казкові хатинки, до яких ведуть дерев'яні сходинок звивистих сходів. Коли вперше бачиш ці сходи, стає навіть страшно і думаєш: "Невже я зможу туди наверх зійти?" Але вже на наступний день розумієш, що побачити таку красу можна тільки зі сходів, які ведуть саме до цих будиночків. Дерев'яні 2-поверхові котеджі, що стоять на горі, з прекрасним видом на море та гори і є наші. Будиночки 3-кімнатні, в кожній з кімнат є необхідні стандартні меблі: 2-4 ліжка, шафа, стіл, стільці, тумбочки, вентилятор, а також є холодильник. Всі зручності (душ, умивальник, туалет) знаходяться в цоколі будиночку. Гаряча і холодна вода цілодобово. На другому поверсі є чудова тераса з дивовижним видом на море та гори. Дуже приємно посидіти за чашечкою чаю або кави, спостерігаючи за красивим краєвидом.

Також в пансіонаті є власний гальковий пляж, обладнаний кабінками для переодягання, парасольки і шезлонги можна безкоштовно отримати в приміщенні літнього кінотеатру. Урізноманітнити дозвілля дозволять спортивні майданчики і тенісний корт, столи для настільного тенісу, безкоштовний прокат інвентарю, кіносеанси для дітей і дорослих, нічні дискотеки і екскурсії по всьому Криму. Прямо на березі моря розташований бар-ресторан з дискотекою і більярдні столи, кіоски для продажу фруктів. Набережна, сходи оснащені багатьма чисельними красивими ліхтарями, клумбами з квітами та екзотичними рослинами. Набережна своєю красою майже не поступається набережній в Ялті.

Велика ідальня після ремонту порадувала нас новими меблями та встановленими кондиціонерами. Харчування в пансіонаті триразове — повноцінне, зі свіжою домашньою випічкою і стиглими кримськими фруктами, овочами та смачними кисломолочними продуктами. Якщо ви захочете схуднути, то це у вас не вийде. Кухарі в пансіонаті досвідчені і готують дуже смачно.

Любителів делікатесів чекає у себе в гостях бар-ресторан "Русский дом", розташований на березі моря. Особливо приємно проводити вечори на відкритому майданчику бару-ресторану, під шум моря, насолоджуючись прохолодними напоями і приємною бесідою. Любителів веселішого і насиченого відпочинку чекають ігрові автомати, більярд і дискотека. Якщо пройти трохи узбережжя в бік дитячих таборів, то можна знайти ще один приємний заклад громадського харчування — кафе "Легенда". Тут можна скуштувати дуже смачне морозиво з фруктами, вершками та горішками.

Але це не всі розваги. Можна пройтись набережною в бік пансіонату Московського авіаційного інституту (МАІ) до "легендарного" амфітеатру і потрапити на концерт студентів інституту, які приїхали на відпочинок. І повірте мені — ви не пошкодуєте, а будете приємно здивовані їх виступами. А ще тут дивовижні вечори — теплі, затишні, із плескотом моря, що зачаровує, та цокотом цикад.

Якщо під час морських купань ви поглянете на берег, то побачите лише зелені горби з окремими будівлями дитячих таборів і пансіонатів. Відсутність промислових підприємств та селищ, сприятливий клімат, комфортні умови розміщення і високий рівень курортних послуг роблять пансіонат райським куточком для спокійного, безтурботного відпочинку.

Кожен, хто хоч раз побував в пансіонаті "Алые паруса", із захватом згадає чисте повітря, що напоєє смолистими ароматами і свіжістю. Море тут чисте і тепле, часто можна побачити дельфінів, що пропливають. І не дарма прибережну частину Сотери називають "Долина Любові". Назву "Долина Любові" ця місцевість отримала через те, що люди повсюдно знаходять на пляжі і галявинах гальку у формі сердець. Особисто у мене уже зібралась ціла колекція таких камінців. І кожен раз я збираю на пам'ять про море камінці, і кожен раз кидаю з пристані "Алых парусов" монетки, щоб повернутися сюди наступного літа.

**Олена Іванова,
заступник начальника відділу кадрів**

Краще гір може бути тільки "Горний"

Цього року профком університету вперше придбав санаторно-курортні путівки до філіалу АТ Атомпрофздравництва санаторію "Горний".

Цей осередок оздоровлення на південному березі Криму розташований поблизу міста Ялта. А поруч, мрія багатьох туристів, такі перлини Криму, як замок "Ластівчине

гніздо", Воронцовський, Лівадійський, Юсуповський, Масандрівський палади, Місхор, гора Ай-Петрі, місцевість Дюльбер, Кичкине, Ореанда, які завжди вважалися елітним місцем відпочинку. Сьогодні ж це одне з місць, де працівники КНЕУ можуть провести свою відпустку за доступною ціною. Унікальне географічне розташування, екологічно чистий район, кліматичні умови, мальовничі ландшафти, чисте повітря, лазурне, тепле, прозоре море, лагідне сонце; гостинні господарі створили чудові можливості для якісного відпочинку й оздоровлення. Крім цього, санаторій має добру лікувально-діагностичну базу. Територія санаторію досить велика, але розташування основних приміщень є дуже раціональним: адміністративний корпус, центральний — медичний корпус, ідальня, концертний зал, найбільша в Криму альтанка, де проходили різноманітні розважальні програми, спортивні майданчики, пальмові алеї, величезний сосновий парк. До моря спускається підвісна канатна дорога. Житлові ж корпуси розташовані й у гірській місцевості, й біля моря.

Нас заселили в корпусах прямо на березі моря у двомісних номерах. Ця казка назавжди залишиться у наших серцях. Зранку ми зустрічали схід сонця — та одразу у море, чисту прозору морську хвилю... Що може бути краще спекотним літом? Тож ми поринули в атмосферу надзвичайного спокою та гармонії, насолоджуючись морським повітрям та чудовою екзотичною природою. Путівка в санаторій "Горний" — для тих, хто не хоче гаяти свій вільний час, а намагається якнайкраще провести відпустку, хто зацікавлений морем і обоємного подорожі. Це позитивні емоції. Весь час ми з друзями проводили дійсно незабутньо — купалися у морі, їздили на екскурсії, ходили у гори, відпочивали у парку Воронцовського палацу, милувалися краєвидами з "Царської тропи", вдихали оздоровче повітря ялівцевих реліктових гаїв. Відпочивали у своє задоволення. Отримали чудові позитивні враження. Тож і ви маєте реальну змогу оздоровитися.

Також варто відзначити піклування адміністрації санаторію про спокійне, комфортне проживання та лікування відпочивальників. Приємно дивує уважне ставлення з боку колективу і медичного персоналу. Харчування вражає смачною кухнею та різноманітними стравами доскоху ("шведський стіл"). Постійно проводяться цікаві екскурсії, спортивні змагання, розважальні заходи, танцювальні вечори, концерти. Тут працюють приємні і колоритні люди. Ми отримали величезну кількість позитивних емоцій. Отже, ця відпустка була яскравою та розважальною, корисною і незабутньою. Дуже вдячні нашій профспілковій організації за таку чудову можливість. Після цього відпочинку з великим бажанням і завзяттям розпочинаєш роботу.

Висловлюємо побажання, щоб профком попрацював над тим, щоб і в наступні роки якомога більша кількість викладачів та співробітників мали змогу скористатися цим оздоровчим закладом.

**І. М. Парасій-Вергуненко, професор,
та М. Ю. Тюхляєва, старший викладач
кафедри обліку в кредитних і бюджетних
установах та економічного аналізу**

Знайомство з Батурином

Наприкінці весни відбулась екскурсійна поїздка профактиву КНЕУ до гетьманської столиці — міста Батурина.

Батурин служив офіційною резиденцією та урядовою канцелярією гетьманів Дем'яна Многогрішного (1669-1672 рр.), Івана Самойловича (1672-1687 рр.), Івана Мазепи (1687-1708 рр.). На жаль, у 1708 році за наказом Петра I, який не міг змиритися зі зрадою Мазепи, російські

війська під командуванням О. Меншикова вщент зруйнували місто і знищили все

20-тисячне населення. Пізніше для вшанування загиблих було встановлено пам'ятний хрест. Учасники екскурсії оглянули відновлені за останні роки оборонні споруди Батурина, до яких відносяться: рів, міст, оборонна стіна, головна в'їзна вежа, північна та південна башти. Особливе враження на учасників екскурсії справив величний палац гетьмана Розумовського, побудований в 1799-1803 рр. за проектом архітектора А. Ренальді. Палац мав стати офіційною резиденцією українського гетьмана. Всі з захопленням ознайомились з чудовими, відновленими залами палацу, алеями і парком.

Профком пропонує викладачам і співробітникам обов'язково відвідати ці історичні місця!

Т. Г. Блохіна, профорг кафедри банківської справи

Золота осінь в "Олександрії"

Є на карті України багато куточків, які слаяться своєю вишуканою красою. Особливу принаду вони мають у період "баб'яного літа". У вересні відбулась екскурсійна поїздка профактиву до дендропарку "Олександрія" НАН України в місті Біла Церква та сучасного архітектурного комплексу села Буки Київської області.

Дендропарк пейзажного стилю "Олександрія" був заснований наприкінці XVIII століття на честь Олександри Енгельгардт — дружини гетьмана Польщі Ксаверія Браницького. Незабутні враження учасники екскурсії отримали від художньої частини паркових облаштувань Малої і Великої галявин з прилеглими архітектурними спорудами: колонада "Луна", "Китайський місток", "Руїни", "Арочний місток", "Острів Марії", "Острів Тро-

янд", різні види фонтанів, водоспадів та інші малі архітектурні форми. Разом з галявинами та дібровою, ставками та річкою Рось вони утворили чудовий, незабутній парковий ансамбль, який є одним із найкращих не тільки в Україні, а й у Європі. Вражає також колекційний фонд зелених насаджень, який нараховує близько 2500 видів, форм та рослин. Окремі з них мають вік понад 200 років.

Своєю вишуканістю вразив відвідувачів храмовий ландшафтний комплекс села Буки, в центрі якого височить храм Святого Євгенія Великомученика. Храм має неймовірну стрункість, досконалі форми та золотавий блиск куполів, що нагадує шоломи княжих воїнів, що впираються в небо. Здається, що храм не стоїть на землі, а буквально лине в повітрі й сягає хмар. За проект комплексу його архітектора Ю. І. Бабича було нагороджено Державною премією України в галузі архітектури (2007 рік). Композиційно вписався в архітектурний ансамбль відремонтований великий фонтан "Дружби народів", що раніше був окрасою центральної площі столиці України.

Милують око прекрасні краєвиди і рукотворні дива, вражає справжній куточок Європи — Площа Бахання — розташований майже посеред парку. У нижньому рівні ансамблю, неподалік Площі Бахання з витонченою колонадою, над берегом річки розташована казкова алея, яка має важливе призначення — вона створена для дітей, їх загального розвитку та відпочинку в "оточенні" героїв і персонажів казок.

Загалом є на що подивитись, є чим милуватись. Той, хто поїде в село Буки, не пожаліє.

І. І. Матієнко-Зубенко, член президії профкому, голова комісії з культурно-масової роботи

ПРОФ.com

Знайомство зблизька

Дозвольте представити

Шановні колеги!

Так, саме колеги, адже зараз, читаючи ці рядки, Ви, шановні першокурсники, а здається, ще вчора випускники шкіл, є студентами кращого економічного університету країни — Державного вищого навчального закладу "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". Щиро хочеться привітати Вас із початком нового, незабутнього, самостійного студентського життя та побажати, щоб вир позитивних емоцій, приємних вражень та незабутніх подій супроводжував Вас впродовж років навчання.

Здобуття знань — це Ваша основна мета, але поруч з відвідуванням лекцій, семінарів, написанням модулів та іспитів відкривайте для себе зовсім новий простір самореалізації та творчого розвитку — світ профспілкового життя, студентського самоврядування, громадських організацій.

Первинна профспілкова організація студентів та аспірантів є найбільшою громадською організацією в університеті, яка з 23 квітня 2008 року на загальних зборах студентів визнана самоврядною. На чолі студентського профкому стоїть Ольга Анастолієвна Чабанюк. Місце розташування нашої організації — навчальний корпус №1, кабінети 414а, 427, 423; контактні номери телефонів — 371-61-97, 371-61-44, 371-62-16.

Реалізуючи своє основне завдання — соціальний та економічний захист студент-

ства, команда однодумців-активістів працює за багатьма напрямками діяльності, відповідно до яких створені постійно діючі комісії:

● **організаційно-фінансова комісія** — вирішує організаційні питання профспілкової роботи профбюро (постановка на профблік студентів, розробка календарно-тематичних планів заходів, збір коштів на проїзні квитки, збір членських профспілкових внесків, бере участь у вирішенні питань, пов'язаних зі стипендіями);

● **комісія з питань соціального та правового захисту** — забезпечує правовий та соціальний захист всіх категорій студентів та аспірантів факультету (веде облік соціально незахищених категорій студентства — сиріт, інвалідів, "чорнобильців", сімей з дітьми, оформлює належні цим категоріям пільги);

● **оздоровча комісія** — працює з тими студентами, котрі стоять на диспансерному обліку, організовує надання студентам факультету путівок до санаторію-профілакторію КНЕУ, при наявності путівок організовує студентів факультету на літній та зимовий відпочинок;

● **житлово-побутова комісія** — сприяє у поселенні студентів факультету до гуртожитків університету, а також веде контроль за дотриманням студентами правил проживання;

● **комісія з питань культури** — організовує і проводить культурно-масові заходи на факультеті ("День факультету", відбіркові тури конкурсу краси "Міс КНЕУ", "Осінь

казка", "СтудБУМ" — бенефіс університетської молоді тощо);

● **комісія з питань працевлаштування та підприємництва** — сприяє в працевлаштуванні студентів факультету через співпрацю з Центром зв'язків з роботодавцями "Перспектива" та офісом GPS;

● **комісія з питань спорту та туризму** — організовує міжфакультетські та внутрішньо-факультетські змагання з футболу, волейболу, квести, шахові турніри тощо;

● **комісія з питань зв'язків з громадськістю та професійного розвитку** — інформує студентів щодо різних заходів, проводить тренінги, семінари, майстер-класи з відомими людьми та компаніями.

На кожному з 9 факультетів та у 2 коледжах створені свої профбюро, діяльність яких спрямована на те, щоб урізноманітнити Ваше студентське життя, зробити його незабутнім, а в разі виникнення якоїсь проблеми (звичайно, нехай їх буде поменше) — допомогти, порадити, підтримати.

Знайомтесь, шановні першокурсники, Ваші голови профбюро факультетів:

1. Факультет економіки та управління — Ірина Артеменко (0936448540).
2. Факультет міжнародної економіки і менеджменту — Катерина Рапута (0932461155).
3. Юридичний факультет — Дмитро Оксенко (0631453765).
4. Факультет управління персоналом та маркетингу — Олександр Харевиц (0978692796, 0987027000).
5. Обліково-економічний факультет — Марина Жилінська (0662131636).
6. Факультет економіки аграрно-промислового

комплексу — Віта Самоткал (0637000780).

7. Фінансово-економічний факультет — Евеліна Іванова (0501866844).
8. Кредитно-економічний факультет — Максим Щеглюк (0662886811).
9. Факультет інформаційних систем і технологій — Людмила Міленіна (0930975317).
10. Коледж інформаційних систем і технологій — Юлія Клещова (0931610016).
11. Економічний коледж — Дарія Чичимова (0634510698).

Не злічити усіх заходів, конкурсів, фестивалів, акцій, які ініціює та організовує профспілка — благодійні акції "Усмішка Святого Миколая", "Подаруй казку", екологічні акції "Зроби Труханів чистішим", "Прибери Замкову гору!", спортивні заходи — щорічні чемпіонати з футболу на кубок профкому, змагання з тенісу, волейболу, турнір з боулінгу, святкування Днів народження факультетів, конкурс краси "Міс КНЕУ" і ще багато-багато цікавого.

Саме завдяки профспілці Ви зможете відпочити за пільговою путівкою, оформити міжнародне студентське посвідчення, постійно отримувати запрошення до дискотек, клубів, театрів, кінотеатрів.

Наша профспілка визнана кращою в Україні у щорічному огляді-конкурсі студентських профспілкових організацій! Тож якщо Ви ще думаєте, чи долучатися до нашої команди, чи ні, то ні в якому разі не вагайтесь, адже ми чекаємо на Вас!

Ще раз зі святом, наші дорогі колеги! У добру путь, дорогі першокурсники!

З повагою, голова ППОСА Ольга Чабанюк

Свято краси

Один з найбільших концертних центрів України, величезна сцена, вишукане оформлення зали, потужний звук та яскраве світло... Поважні гості, урочисто вдягнені глядачі, червона доріжка, VIP-вхід — все, як прийнято на престижних церемоніях та вечорах. Слабо віриться, що все це в рамках фіналу університетського конкурсу краси та творчості. Так, цього року МІС-КНЕУ пройшов з таким розмахом, що будь-який подібний конкурс міг лише позаздрити. Повчитися було чому і багатством професійним конкурсам краси.

МІС КНЕУ — 2011

І все ж надзвичайно приємно, що над сценою Міжнародного центру культури та мистецтв 17 травня гордо височів логотип "МІС КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ 2011". І відтепер всі студенти, викладачі, адміністрація та будь-хто причетний до нашого університету може пишатися не лише високим рівнем економічної освіти, а й просто неймовірним рівнем організаційних та творчих умінь студентства КНЕУ.

Перенесемося трішки назад або, кажучи точніше, перенесемося в історію. Конкурс краси та творчості в нашому вузі успішно проходить вже вісім років. Імена багатьох переможниць і його учасниць не просто викарбовувалися в історії університету, а й часом займали гідне місце серед імен еліти модельної кар'єри чи шоу-бізнесу. За роки свого існування конкурс пережив шалену трансформацію з маленького милого заходу до епатажного й шикарного дійства. Щороку додавалися спонсори та партнери, змінювалися концертна програма, оформлення сцени, образи учасниць. І змінювалося все на краще. Минулого року конкурс пройшов на такому високому рівні, що здавалося, вище немає куди. Та виявилось, досконалості немає меж. Висоті результатів також. Саме так, певно, подумалося головному організатору конкурсу — вже кілька років незмінній голові оргкомітету "МІС-КНЕУ" Інні Добровольській.

Поки в плані були лише відбіркові тури, поки обиралося місце їх проведення, як то кажуть, повним ходом обговорювалося місце проведення і майбутнього фіналу. Рідний ЦКМ — звичайно затишне місце, але для втілення нових ідей цього було замало. Тож коли з вуст Інни Добровольської прозвучала пропозиція провести фінал в Жовтневому палаці (МЦКМ), нічого крім усмішки спочатку це не викликало.

Та як виявилось, все можливо. Звичайно, без допомоги не обійшлося. Тож перш ніж перейти до самого конкурсу слід висловити надзвичайну подяку Федерації профспілок України та адміністрації Міжнародного центру культури та мистецтв. Без їх сприяння та допомоги конкурс не відбувся б на такому рівні.

Крім того величезний внесок у створення такого масштабного проекту зробили спонсори та партнери. Їх, як і завжди, було багато, але цього року всі вони були надзвичайно щедрими та чуйними. Тож на щирі слова вдячності вони заслуговують безсумнівно. Хотілося б перелічити їх усіх: Студентська профспілкова асоціація, страхова

компанія "Київський страховий дім", годинникова компанія "Едельвейс" та Перший український годинниковий завод "КИЇВСЬКА РУСЬ", Телешкола Слободяна, парфумерний дім "RA Group", компанія "Advertime Media", міжрегіональний навчальний центр "АРТ-УКРАЇНА", газета "Все про бухгалтерський облік", стильні прикраси "Шантаже", косметика Royal Secrets, нічні клуби "Arena" та "Forsage", фотостудія "Contrast-Studio" концерт-хол "Allegro", салон весільної та вечірньої сукні "Мадонна" та танцювальна студія "Encore Dance".

Величезну роль відіграла і Первинна профспілкова організація студентів та аспірантів КНЕУ, що надала значну фінансову підтримку в організації конкурсу.

Кілька тижнів тривав відбір фіналісток. Йому передував місяць підготовки. Близько сотні дівчат спробували свої сили на факультетських конкурсах. Та як завжди було відібрано найкращих, найкращих у всьому студенток. По дві представниці від кожного факультету та ще дві учасниці від економічного коледжу КНЕУ (ЕК) ніби одним кроком досягли чималого успіху, адже отримали "путівку" у фінал. Але наступний крок став для них справжнім випробуванням. Більше місяця репетицій, дефіле, фотосесій, мандрівок по салонах краси та студіям візажу. До того ж всі ро-

зуміють, щоб гідно представити себе у фіналі замало бути просто красивою. Ми ж і так знаємо, що в КНЕУ навчаються найвродливіші дівчата, тож тут необхідно було проявити свої інтелектуальні та творчі здібності, комунікабельність, впевненість та наполегливість. Можна було б підрахувати, скільки часу 20 учасниць фіналу витратили на виснажливу підготовку до свого зіркового фіналу, але дівчата попросили не робити цього, щоб їм раптом не стало погано, коли вони читатимуть цю статтю. Знак "безкінечність" певно найкраще б описав цю цифру.

Ще варто зауважити, що окрім учасниць, над створенням шоу працював такий "невеликий" собі оргкомітет у складі понад п'яти десятків чоловік. Невідома їх теперішня доля. Можливо, всі вони вже працюють над організацією якого-небудь "МІС-ВСЕСВІТ", адже кожен член оргкомітету — це неабиякий професіонал, на плечах якого лежала ціла низка нелегких завдань. Рік тому в подібній статті були опубліковані імена членів оргкомітету минулорічного конкурсу, та цього разу було б

логічніше не робити подібного. І не через велику їх кількість, а через те, що вони всі працювали в а л и однією командою, єдиним фронтом, мов один злагоджений механізм. І це, мабуть, найпочесніша та найголовніша похвала, яку може отримати подібний

колектив людей — індивідуальностей, талантів та "трудяг".

Ну якщо оргкомітет — це механізм конкурсу, то дівчата-учасниці — це його прикраса. Ніби блиск діамантів, їхня врода осліпила залу Жовтневого палацу з першого виходу на сцену. Традиційні конкурсні виступи отримали ніби нову огранку з їх участю. Дефіле змінив конкурс талантів,

який вперше було проведено у новому форматі. На цей раз дівчата виступали не окремо, а групами. Одна групка співала, одна танцювала, а одна вражала акторською майстерністю. Тож до вміння гарно себе представити дівчатам довелося продемонструвати й уміння співпрацювати з іншими дівчатами, своїми конкурентками. Та як видно було на сцені, дівчата зовсім не намагалися суперничати, а навпаки допомагали одна одній. Пізніше, після конкурсу, вони зізналися, що кожна знайшла для себе нових подруг тут, на "МІС-КНЕУ".

Далі був феєричний конкурс купальників, вихід у вечірніх сукнях та конкурс запитань. У перервах виступали зірки українського шоу-бізнесу, такі як гурт D.Lemma, цирк "Кобзов", співачка Ейва. Свій виступ також представив публіці шоу-балет "Encore Dance", який крім цього допомагав під час постановки деяких номерів з конкурсантками. У глядачів аж у голові паморочилося від яскравого дійства на сцені. Але, як завжди, найважче було журі. Вони мали обрати переможницю та вручити нагороди ще у кількох десятках номінацій.

Основні номінації розподілилися між дівчатами так:

Людмила Окішор стала віце-міс ФІСІТ, Катерина Копаниця — віце-міс ЕК, Вікторія Зеленцова — віце-міс ЮФ, Діана Петрочко — віце-міс ФЕТАУ, Анна Дурицька — міс ОЕФ, Юлія Савченко — віце-міс ОЕФ, Юлія Волгіна — міс ФЕТАУ, Анна Кириленко — міс ЮФ, Анна Судакова — міс ФЕФ, Катерина Тарасова — міс ФЕАПК, Олена Грохольська — міс ЕК, Ірина Кабиш — віце-міс ФЕАПК, Елеонора Кудлай — міс ФУПТАМ, Вікторія Шатківська — віце-міс КЕФ, Марія Плачінда — міс ФІСІТ, Катерина Литвинчук — міс ФМЕІМ, Аліна Небивайло — віце-міс ФУПТАМ, Анастасія Трофімчук — міс КЕФ, Катерина Шкільна — віце-міс ФМЕІМ.

Поки дівчатам були вручені подарунки від усіх спонсорів, наступав кульмінаційний момент — оголошення переможниці та двох віце-міс КНЕУ. Ними стали:

● **другою віце-міс КНЕУ-2011** — Валерія Одноралова, студентка фінансово-економічного факультету,

● **першою віце-міс КНЕУ-2011** — Анна Кириленко, студентка юридичного факультету. Ну а перемогу святкувала ще одна студентка ФЕФ — Анна Судакова, яка отримала корону МІС-КНЕУ з рук чільної МІС Україна-Всесвіт Олеси Стефанко.

Ось так грандіозний конкурс підійшов до свого завершення. Описля відбулося after-party в нічному клубі "Arena". Кількагодинне шоу та тижні репетицій тепер лиш чарівна згадка. Що буде в 2012 році, ще побачимо. Та КНЕУ готовий штурмувати нові вершини.

І як завжди хотілося б подякувати тим людям, без яких більшість проектів студентського самоврядування в КНЕУ були б не такими гучними та яскравими. МІС-КНЕУ 2011 — не виключення. Тож перш за все величезна подяка ректору ДВНЗ "КНЕУ ім. В. Гетьмана" Анатолію Федоровичу Павленку, проректору з науково-педагогічної роботи Тетяні Євгенівні Оболенській, проректору з соціальних питань Валентину Петровичу Штулю, деканам та заступникам деканів факультетів, директору ЦКМ КНЕУ Дані Ро-стиславівні Бабіч, голові ППОСА КНЕУ Ользі Чабанюк. Ну і звичайно ж, спасибі людям, які вкотре підтримують МІС-КНЕУ — директору конкурсу краси "МІС Україна-Всесвіт" Анні Філімоновій та голові студентської профспілкової асоціації м. Києва Олександр Михайловичу Ясуню.

Антон Гурін, студент ФЕФ

Танець — це моє життя

До уваги читачів "Економіста" інтерв'ю з відомою танцівницею, хореографом кийвської команди "Майданс", головним тренером російської версії "Танці з зірками", випускницею нашого університету — Оленою Шоптенко.

Мила, красива, вільна, в ній дивовижно поєднуються серйозність і безпосередність, мудрість і відкритість. Неймовірний трудоголік! Чемпіонка світу з 10 танців серед молоді до 21 року, латиноамериканська програма (партнер — Володимир Гончаров); перемогла в шоу "Танці з зірками" (партнер — Володимир Зеленський). У 2007 році перемогла на чемпіонаті України, 10 танців, молодь-2 (партнер — Володимир Гончаров); брала участь у проєкті "Танці з зірками-3" (партнер — Максим Неліпа). У 2008 році брала участь у проєкті "Танцюю для тебе" в якості хореографа. У 2011 стала хореографом кийвської команди "Майданс" і головним тренером російської версії "Танці з зірками". Випускниця нашого університету — Олена Шоптенко.

Зустрілися ми в Crystall Hall на вечірці, присвяченій Майдансу, для кийвської команди. Я спостерігала, як Олена зі сцени спілкується з учасниками, наскільки переживає за них. Складалося відчуття, що вона знає кожного з 500 чоловік. До нашого столика Олена направляється з подругою, колегою з балету "Kitch", однією з тренерів кийвської команди "Майданс" Тетяною Шестак, яка і представила нас одна одній. Після першого ж питання моє нервово напруження спадає. Я бачу абсолютний спокій, відкритість і відсутність зіркової хвороби.

— Не можу не поставити це запитання людині, яка стільки займається танцями: "Танець — це..."?

— Танець — це моє життя, те, що на даному етапі я роблю найкраще, те, чому я довго вчилася. Це вже давно не просто хобі, а все життя.

— Уяви на мить, ким би ти була, якщо б не танці, чим би займалася?

— Я не даремно вступила до КНЕУ, я дійсно вважаю, що це кращий економічний вуз нашої країни, і якщо б не танці, то я б із задоволенням працювала за спеціальністю, можливо в транснаціональній компанії, консалтингу, займалася бізнесом. Коли закінчувала школу, я дійсно думала, що моє майбутнє буде саме таким і вибрала КНЕУ. Але на другому курсі зі мною сталася така історія як "Танці з зірками", яка дала мені дуже хороший поштовх у розвиток танцювальної кар'єри. Але знання, набуті в КНЕУ, мені й зараз по життю дуже допомагають, адже восени планується відкриття моєї танцювальної школи.

Спасибі чудовому деканату, деканам, які завжди мене підтримували, ставилися з розумінням до відсутності на парах, за просто дуже гарні теплі людські стосунки.

— Твоя танцювальна школа знаходиться на стадії розробки проєкту або це мета, якої ти практично досягла?

— Своя танцювальна школа — це вже дуже давня мрія, а зараз це проєкт, який мені наразі вдалося реалізувати. Перебувати вона буде в центрі.

— Оскільки ми знаходимося на вечірці твоєї команди "Майданс", давай поговоримо про цей проєкт. Що це для тебе, адже в Україні вперше шоу такого формату?

— Для мене це дуже велика відповідальність, великі нерви і переживання, все-таки ми — столиця України, не маємо права на помилку взагалі. Я вперше беру участь у проєкті подібного формату з такою величезною кількістю людей, їх 500 (на хвилиночку!). А давай почнемо з того, що на кастинг прийшло 2000, які хочуть танцювати, хочуть брати участь і перші репетиції проводилися саме на 2000 осіб. Управління такою масою людей — це неймовірно відчуття, вони такі енергійні, рухливі... Вони горять, вони хочуть робити все. Я сподіваюся, що ми з усім справимося, адже вони дуже добре до мене ставляться. В один із днів кожен приніс по одній троянді і вони просто завалили мене квітами. Це до сліз було приємно, дуже яскраве враження, цього я не чекала. Додому поїхала в той день з багажником, який був завалений квітами.

— Так, бачила в Інтернеті відео, ти розплакалася...

— Це так, адже для мене в житті найголовніше — це хороші відносини з людьми, звичайна людяність і вдячність, щирість, якої, на жаль, у нашому житті зараз так мало...

— Наскільки я знаю, ти зараз живеш на дві країни: Україну і Росію, адже там проєкт "Танці з зірками". Як вдається все поєднувати? (У цей момент команда почала скандувати: "Київ"). На обличчі Оленки з'явилася щаслива посмішка і наша розмова на хвилинку припинилася — вона з ніжністю спостерігала за своїми підопічними).

— Так, я зараз ще працюю на телеканалі РТР в проєкті "Танці з зірками" в якості тренера. Перші два місяці цього проєкту я, не виїжджаючи, жила в Росії, а потім почала розриватися між "Майданс", що розпочався, і "Танцями". Це дуже важко, тому що постійні перельоти, два абсолютно різні проєкти, які між собою абсолютно не стикаються. І насправді я морально виснажена, однак мені подобається те, що зараз відбувається. Адже спочатку на цьому проєкті ("Танці з зірками" — прим. авт.) я була головним хореографом, а останні три ефіри я безпосередньо танцювала з зірками. Це добре для мене, моє кар'єри, моє ім'я і прізвище звучали на телеканалі в прямому ефірі, незмінно додавалося, що я український хореограф. Завжди робила акцент на тому, що я в першу чергу чемпіонка України. І саме коли я приїхала працювати до Києва на "Майданс", зрозуміла, наскільки люблю Київ, люблю Україну. Не тому що Москва погане місто чи до мене там погано ставляться, ні, навпаки, відношення і умови там прекрасні, зірки на репетиції, ефіри і т. д. не запізняються, ставляться з більшою повагою, ніж тут. Там дуже добре, але Київ — рідний.

— Ти виключаєш можливість, що якщо тобі запропонують тривалу роботу в Росії, ти переїдеш туди назавжди?

— Ні, безумовно. Я не хочу переїздити до Москви. Поїхати працювати, так, тому що це цікаво, але переїхати назавжди туди жити — ні. Я хочу жити в Києві!

— Ну просто справжня патріотка, побільше б нам таких людей, які настільки готові стояти за свою країну, місто. Скажи, ти щаслива? І що для тебе щастя?

— Для мене щастя — це займатися улюбленою справою, бути з коханою людиною, почувати себе коханою і любити, міцна сім'я, друзі. І можу сказати, що я щаслива. У мене є практично все і навіть більше, те, про що я ніколи не мріяла — це любов людей. Ці 500 чоловік, звичайно, не вся Україна, але дуже багато. Якщо чесно, завжди думала, що молодь мене сприймає не дуже добре, але я дивлюся, що багато людей різного віку ставляться до мене з таким трепетом, такою повагою...

— Знаєш, мені здається, це дійсно і є щастя. Якщо ми говоримо про ставлення до тебе, то, наприклад, особисто я знаю кілька людей, які беруть участь у "Майданс", і ті захоплені погляди, той патріотизм і щастя, яке вони приносять після репетицій, дорогого коштують...

— Однозначно! Для мене немає більшого подарунка, ніж вдячність. Це щастя — бачити, що твоя робота не проходить даремно, а приносить користь і радість.

— У яких проєктах, крім названих, ти зараз береш участь чи плануєш брати участь?

— Є кілька пропозицій з Москви, але я, на жаль, не можу погодитися через "Майданс", бо це все дуже вимотує і розриватися я не хочу. Для мене гідний виступ нашої команди багато означає. Я дуже втомилася.

— Зараз найактивніший період у твоєму житті?

— Так, мабуть, саме зараз якийсь пік. Я раніше думала, що це перші "Танці з зірками", але нічого подібного. Зараз графік ще динамічніший.

— В українських версіях "Танці з зірками" ти танцювала і з Зеленським, і з Неліпою. З ким легше працювати?

— Не можна сказати з ким легше, вони абсолютно різні люди, до кожного треба було знайти підхід. Я вдячна Богу за те, що у мене були настільки прекрасні партнери, які розуміли все, працювали, терпіли мене...

— Не складно було в 18 років бути тренером вже дорослої людини, адже в силу віку тебе могли не зовсім адекватно сприймати?

— Я була маленькою, нестриманою. Зараз вже подорослішала, стала більш розсудливою, стриманою. Мені б ту впевненість у собі, зараз я за все більше переживаю, п'ю заспокійливі, не сплю ночами.

— Хтось вплинув або в силу віку відбулися такі зміни?

— Це, безумовно, вік, вантаж, відповідальність, а особливо, якщо врахувати те, що я людина, яка вічно за все переживає.

Ну а тим, кого цікавить особисте життя Олени Шоптенко, можу сказати, що ця дівчина зробила абсолютно правильний висновок, тепер вона не обговорює з пресою своє особисте життя, адже за останні три роки її особисте життя обговорювалося занадто багато і перетворилося в життя "публічне".

Що ж, як ми знаємо, команда Києва вийшла до півфіналу шоу "Майданс", але до фіналу, на жаль, не пройшла, не дивлячись на приголомшливі постановки. Олені я бажаю удачі, терпіння, щастя, любові і хоча б трохи відпочинку.

Наталія Мельникова, студентка 2-го курсу ФУПтаМ

Футбольні пристрасті

Вже вчетверте поспіль кінець навчального року ознаменовується для студентів КНЕУ ім. В. Гетьмана футбольним дійством під назвою "Турнір з футболу на Кубок Профкому-2011". Організаторами цьогогорічних змагань виступили Володимир Макаричев, студент факультету економіки та управління, та голова комісії з питань спорту та туризму профкому Олексій Строкач (студент кредитно-економічного факультету).

На турнір свої заявки подали сім команд: "Кеди" (дворазовий переможець турніру), "Берізонька" (обидві команди — гуртожиток №1), "Везунчики" (збірна гуртожитків №1, №2 і №4), "Єдність" (гуртожиток №4), "5-й поверх" (студенти юридичного факультету), "Альянс" (1-ий курс ФЕтаУ) і "All stars" (студенти ФЕФ). А восьмою стала команда "Грінвіч" (персонал нічного клубу "Грінвіч"). Отже, склад учасників був вже відомим і залишалось лише провести жеребкування. Сліпий жереб розділив команди на дві групи:

Група А:	Група В:
"Берізонька"	"Єдність"
"Кеди"	"Везунчики"
"5-й поверх"	"Альянс"
"Грінвіч"	"All stars"

Кожний поєдинок турніру був наповнений жагою до перемоги, непоступливістю на найменшому клаптику поля,

зливою красивих голів та неповторних комбінацій. Емоції на полі підігрівали вболівальники, які палко підтримували свої команди, і це ще більше надихало гравців. Інтрига залишалась до останнього поєдинку, адже важко було спрогнозувати, які команди вийдуть із групи до півфіналів. Також хочеться відзначити кваліфіковане суддівство головного арбітра турніру Сергія Анатолійовича Соботюка, який чітко контролював хід усіх матчів і припиняв найменшу жорсткість на полі та закликав учасників до дисципліни.

За регламентом турніру з кожної групи виходить по дві команди, які посідають перше та друге місця. У першому півфінальному поєдинку команда "Кеди" поступилась команді "All stars", а в другому півфіналі "Везунчики" перемогли "Берізоньку".

Третє місце розігрували команди "Кеди" та "Берізонька". Поєдинок вийшов дуже цікавим та багатим на голи. Фінальний свисток арбітра зафіксував перемогу команди "Кеди" з рахунком 6:0.

У фіналі зустрілись команди "All stars" і "Везунчики". Поєдинок виправдав статус "фінального матчу" і вийшов

напруженим та цікавим для вболівальників. Жодна з команд не хотіла поступатись, тому грали обережно — від захисту. Основний час матчу закінчився внічию і командам довелося пробивати пенальті. У післяматчевій лотереї влучнішими були гравці "Везунчиків". Рахунок 2:0.

Призери турніру були нагороджені медалями, грамотами від Первинної профспілкової організації студентів, а також квитками на товариський матч збірної України по футболу.

Переможець турніру — команда "Везунчики" (Р. Катаранчук, А. Андреев, А. Педько, О. Пархомук, О. Строкач, О. Садовий, Д. Домінов, К. Лещенко, Д. Миронюк, О. Паньковецький) — отримала головний приз — кубок профкому. На жаль, футбольне свято на полях КНЕУ ім. Вадима Гетьмана закінчилось, але учасники та глядачі з нетерпінням чекатимуть наступні поєдинки на Кубок Профкому.

Р.С. Організатори турніру висловлюють подяку директору фізкультурно-спортивного комплексу "Економіст" А. В. Зотову за сприяння у проведенні турніру з футболу на "Кубок Профкому-2011" та викладачу фізкультури, арбітру національної категорії С. А. Соботюку за кваліфіковане суддівство.

Ірина Дубовик, студентка 4-го курсу ФЕтаУ

ГАЗЕТА ЦЕНТРУ ЗВ'ЯЗКІВ З РОБОТОДАВЦЯМИ ТА СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ

«ПЕРСПЕКТИВА»

Адреса: м. Київ, пр-т Перемоги 54/1, КНЕУ, оф. 141, тел/факс: 456-06-08, тел. 456-05-66,
www.kneu-job.com.ua, e-mail: dc2011@ukr.net

Твоя кар'єра

ЧОГО ПОТРІБНО УНИКАТИ ШУКАЮЧИ РОБОТУ І ЯК ВДАЛО ЇЇ ПОЄДНАТИ З НАВЧАННЯМ

Новий навчальний рік для студента — це період нових прагнень, звернень, вражень і, звичайно, нового досвіду. Останнім часом все більше студентів ідуть працювати. Хтось хоче отримати досвід роботи за фахом, який дуже цінується у великих компаніях, комусь просто потрібні гроші, хтось починає підробляти вже з першого курсу, хтось замислюється про роботу ближче до закінчення університету.

Як поєднати роботу без шкоди навчанню?

Поєднання навчання з роботою дозволяє студенту забезпечувати себе матеріально, допомагати батькам, сприяє розвитку відповідальності, самостійності та креативності, з'являється можливість професійного зростання. Однак є й мінуси: недостатній рівень знань через те, що залишається мало часу на навчання, велике навантаження, яке шкодить здоров'ю.

Проти спроб почати працювати під час навчання, як правило, виступає страх того, що не вдасться поєднувати навчання з роботою. Але в деяких вузах існує практика вільного відвідування, коли студенти, які працюють, займаються за індивідуальним планом. У випадках, коли вільне відвідування у вузі не передбачено, деякі викладачі все одно йдуть на зустріч студентам, які працюють.

Студентам, які навчаються на заочному відділенні, простіше знайти роботу, яка б не заважала відвідуванню занять і збігалася з графіком навчання. Студентам денної форми навчання це зробити складніше, тим більше у них графік навчання не завжди постійний.

Як правило, робота для студентів не передбачає графік на повний робочий день, і в цьому випадку його цінність для роботодавця знижується. Щоб підвищити її, можна запропонувати компромісні варіанти, такі як відрядна оплата праці (нехай роботодавець відчуває, що платить рівно стільки, скільки Ви зробили в цьому місяці) або пропозиція забирати частину роботи додому (підходить для людей, чия робота пов'язана з Інтернетом і паперами). Можна спробувати роботу з вільним або позмінним графіком (продавці-консультанти, офіціанти, оператори баз даних, диспетчери на телефонії).

Відповідно до КЗпП України студенти вузів, які поєднують навчання з роботою, мають право на навчальну відпустку. При цьому за таким співробітником зберігається його середня зарплата. Але потрібно мати на увазі, що далеко не завжди цей закон підтримується роботодавцем.

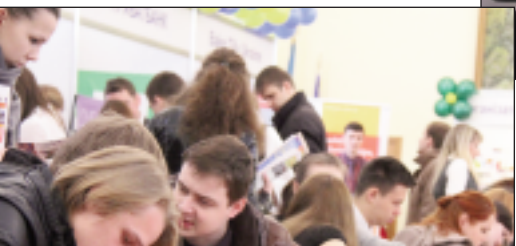
Якщо Ви пропрацювали значний час, Вам цікаво те, чим займається Ваша компанія, Ви зарекомендували себе як успішного співробітника, і роботодавець готовий запропонувати підвищення по службі, то є сенс задуматися про перехід на заочну форму навчання. Звичайно, при цьому доведеться відмовитися від більш серйозного диплома, одержуваного після закінчення денного відділення, але цей вибір залежить від конкретної ситуації й особистих прагнень. Вибір завжди за вами: Ви можете або зануритися у навчання і вийти з університету з червоним дипломом, або віддати більшу частину часу і сил роботі, тим самим набувши практичні навички.

Варто пам'ятати, що знання є лише одним з факторів, що визначають успіх: дуже багато чого залежить від особистих якостей, таланту та везіння.

Де саме варто шукати роботу студенту? Більшість студентів працевлаштовуються, отримавши інформацію про вакансії для студентів від знайомих. Однак якщо товариші нічим допомогти не можуть, знайти відповідні пропозиції можна в Інтернеті на

популярних "робітних" сайтах. Можна обирати і легший шлях — розмістити резюме і чекати, поки роботодавець сам виявить до вас інтерес. Рясніють можливостями про

підробітки тематичні блоги і ЖЖ-спільноти.

Ще один варіант — газети з працевлаштування. Тут підійдуть багато вакансій з розділу "без спеціальної підготовки". Не пропустіть ярмарки вакансій.

Також сьогодні майже в кожному вищому навчальному закладі створені центри по сприянню працевлаштуванню студентів, де можна отримати не тільки інформацію про бажані вакансії, але й консультації з різноманітних питань, що виникають під час пошуку роботи.

Оформлення. Оформлення на тимчасову роботу може здійснюватися як за трудовим договором, так і за договором підрядку. Працевлаштування за усною домовленістю краще уникати. Щоб не потрапити в халепу, почитайте поради експертів з кадрових та юридичних питань, які є на багатьох сайтах в мережі Інтернет.

Частково, тимчасово, віддалено, Au-Pair, Work and Travel. Сьогоднішній ринок праці надає студентам будь-який графік і форму роботи. Вибір є у трудоволіків, і у тих, хто вважає за краще не засиджуватися в офісі.

Часткова зайнятість. Такий графік до-

бре підійде студентам університетів денних відділень і тим, хто в студентські роки віддає перевагу все-таки навчанню. Часткова зайнятість передбачає, що співробітник виконує певний обсяг роботи, але при цьому присутність його на робочому місці необхідна лише декілька годин на добу.

Тимчасова робота. Тимчасова робота — це робота на певний термін (від одного дня до декількох місяців або навіть років). Таке працевлаштування практикується в період студентських канікул або на час проходження практики. Якщо студент проявить свої найкращі риси, тимчасове місце роботи може виявитися і постійним. Трапляється, після проходження практики студенти продовжують роботу в штаті компанії. За спостереженням експертів, приблизно 90% студентів працевлаштовуються в одну з компаній, куди колись залучалися на тимчасову роботу.

Дистанційна робота. Тимчасова робота чи фріланс — це зручно. Вона дозволяє ні від кого не залежати і дає можливість самостійно планувати свій час. Деякі компанії надають більшу перевагу фрілансерам ніж штатним співробітникам, послугами яких трапляється користуватися не так часто.

Велика кількість "дистанційників" працює в сфері Інтернет-технологій. Фріланс дозволяє непогано заробляти, але не спокушайтеся, дилетанту там робити нічого — попит на професійних фрілансерів зростає з кожним днем.

Au-Pair. Міжнародна програма, за якою молоді люди, охочі подивитися світ і підтягти яку-небудь іноземну мову, їдуть в цікаву для них країну, живуть там за рахунок сім'ї та допомагають господарям доглядати за дітьми. Це безкоштовна програма по навчанню за кордоном. Від учасника вимагається лише оплата перельоту туди й назад. Au-Pair не можна назвати роботою в чистому вигляді, але і вона дозволяє відчувати себе дорослим.

Work and Travel. Програма для студентів, що бажають познакомитися з культурою і традиціями інших країн, удосконалити мову, весело відпочити в компанії нових

друзів і при цьому заробити. Учасники програми отримують можливість працювати практично на будь-якій посаді у сфері обслуговування (готелі, ресторани, парки відпочинку і розваг, магазини, національні парки і т. д.) протягом 3-4-х місяців в літній період, а після закінчення робочого контракту чотири тижні подорожувати і насолоджуватися визначними пам'ятками країни.

Чого потрібно уникати, шукаючи роботу.

Насправді "проколів", які здійснює претендент у процесі пошуку роботи, не десять, а десь у три-чотири рази більше. Ми ж просто обрали най-най. Ось як виглядає список найбільш поширених помилок під час пошуку роботи:

1. Погано складене резюме. Скільки б не було написано повальних текстів про те, як скласти його правильно, до фахівців з підбору персоналу продовжують приходити тисячі резюме, написані абияк. І природно — вони відправляються в смітник.
2. Розіслати кілька десятків резюме і чекати, коли почнеться шквал дзвінків. Період кадрового дефіциту пройшов, і краще не чекати, поки про вас згадають, а поцікавитися самим.
3. Розіслати резюме по всіх можливих вакансіях, навіть тих, яким ви не дуже відповідаєте. Головне при цьому — забути, куди ви розсилали резюме, а потім, коли вам дзвонить рекрутер запитати: "А ви, власне, з якої компанії? А то я стільком його надсилав...".
4. Не нагадувати про себе після співбесіди. Якщо після інтерв'ю було сказано: "Ми передзвонимо" — це зовсім не означає, що вам дійсно зателефонують. Зв'яжіться з роботодавцем самі. І не бійтеся здатися нав'язливим!
5. Назвати своє резюме resume.doc або CV.doc. Невже ви дійсно думаєте, що його після цього знайдуть?
6. Запізнитися на співбесіду. Без коментарів.
7. Відмовитися заповнювати анкети і проходити тести. Так, вони можуть здатися вам безглуздими і забирають купу часу. Але пам'ятайте — більшість рекрутерів — випускники психологічних факультетів. І з цим треба рахуватися, і не дивитися на ейчара, який вас інтерв'ює, як на ідіота після питання "ким ви бачите себе через п'ять років". Собі дорожче вийде.
8. Вважати себе суперзіркою, і з порога заломити величезну зарплату. Суперзірки зазвичай роботу не шукають.
9. Облити брудом попереднього роботодавця. Ну і хто сказав, що через кілька років ви не будете точно так само ганьбити цього? І кому потрібний такий співробітник?
10. Відповісти на питання рекрутера "Чи є у вас якісь питання?" — "У мене немає питань". Якщо їх немає, значить, ви не дуже-то цікавитесь, чим вам доведеться займатися на новому місці. А це не найкраща рекомендація.

Насправді, помилок при влаштуванні на роботу існує ще безліч, але якщо шукачі навчаться уникати хоча б цих, їх шанси на працевлаштування відразу зростуть на 40-50%.

За матеріалами Інтернет-видань

СКІФИ

Газета туристичного клубу "Скіфи" КНЕУ

Серед
несходжених
доріг одна —
моя

Пленер

Байдарочне есе

Події, про які йтиметься у статті, можуть видатись неактуальними, адже я опишу свої враження про похід на байдарках по річці Серет у травні цього року. Він тривав 12 днів, і вів його легендарний Віталій Олександрович Примак. Знаєте, може я й не пам'ятаю більшості назв населених пунктів, які ми пропливали, а також численних легенд, якими обвіяні релігійні споруди, жодну з яких ми не оминули. І все ж у голові — безліч спогадів і вражень трьохмісячної витримки, що може служити доказом того, що все, що стирається з пам'яті — непотрібне, а те, що варте вашої уваги — без зайвих зусиль залишилось в голові.

Зібралась неймовірна компанія, починаючи з Салінди — шрі-ланкійця, який, не знаючи української мови і володіючи англійською, настільки органічно влився в нашу компанію, що під кінець походу був центром уваги — закінчуючи Сашком Бузником і Ольгою Хометою, які були з нами всього кілька днів, але яких дуже не хотілось потім відпускати. В такі походи варто ходити хоча б для того, щоб навчитись цінувати все найкраще, що є в людях. У щоденному житті ми спілкуємось з величезною кількістю людей — соціальні мережі, Інтернет — іноді здається, що ми можемо втратити здатність пізнавати людей глибоко. Такі походи обмежують ваше коло спілкування до 10-15 чоловік, і це просто неймовірно, як глибоко можна черпати натхнення в оточуючих, кожен з яких проявляється з настільки неочікуваних сторін, що іноді сльози на очі навертаються від подиву.

У поході було неймовірно холодно, постійно дощ і вітер, темне небо і крижане весло в руках. Всі це усвідомлювали, але ніхто жодного разу не промовив цього вголос. Ми тулились одне до одного вночі в палатках, одягали на себе все, що мали, постійно сушили промоклий одяг... Ми сміялись, таранили одне одного на воді, ганялись за гусьми, та чого ми тільки не робили...

Були перевороты, про які було б гріх не написати... Першими перевернувшись байдарка Паші і Тоні, але вони тримались молодцями. Тоня, барахтаючись у воді, встигла спіймати весло, яке могло віднести течією за якісь лічені секунди, Паша втопив окуляри і викупав льодяники, він же ж був завгоспом. Проте ніхто не засмучувався і ми з гордістю відкрили "купальний сезон". Наступними були Оксана і Салінда, останній, здається, навіть втішився з того, що вони перевернулись, або це якийсь особливий шрі-ланкійський вияв засмученості. Оксана втопила свій телефон, і на якусь мить жах оселився в її душі, бо вона думала, що втопила гаманець з нашими грошима, і саме це переймало її наступних 10 хвилин. Але згодом гроші знайшлися, і наша "інтер-

національна байдарка" відновила свою роботу. Найважче було Сашку з Олею — вони перевернулись у найжахливіший і найхолодніший день походу — небо сіре і сумне, весь час дощ, а холодний вітер пробирав наскрізь. Однак після перевороту вся команда змобілізувалась, і хто як міг

допомагав друзям — гріли, сушили та годували.

Один з моїх найяскравіших спогадів — це печера Млинки.

Нас ходило туди небагато, але я скажу відверто — жити в Україні за якісь декілька сотень від Млинків і не

відвідати їх — це гріх! Така краса, такий екстрим... Це просто неймовірно. В печері було холодно, на вулиці — вітер зносить голову, але коли ми пробирались між стінами печери, впираючись колінами і ліктями в заяложений мармур, під нами — темна невідомість глибиною

в 20 метрів, і в голові плутались фрази типу "Який чорт потягнув мене сюди?" — то ставало так жарко, що було видно пару, що підіймалась з наших змучених тіл. І яке ж це неймовірне відчуття, коли після декількох хвилин висіння над проваллями

відчуваєш нарешті тверду основу під ногами і розумієш, що хочеш ще і ще — хочеш відчувати цей страх, а потім — це полегшення...

Запам'ятався Чортків — містечко неймовірної краси і компактності — мощені круті вулички, готика, затишок... Запам'ятались надзвичайні краєвиди, особливо після злиття річок Серету і Гнізної — річка стала широка і чиста, по обидва боки здіймались зелені пагорби, в повітрі — солодкий запах цвіту... Важко забути лекцію святого отця у церкві про те, щоб наша команда — всі такі молоді і веселі — "не робили межі собою гріха" і жили праведно, а також його побажання: "До зустрічі у Страшному суді!"

Повсюди нас зустрічали привітні люди — прості і добрі, не зіпсовані гонкою життя великого міста і "законами джунглів" — допомагали хто чим міг, перед очима так і стоїть трьохлітровий бутлик квашених помідорів, пожертвований бабусею в одному селі на Тернопільщині. Запам'яталось, як в передостанній день нарешті пригріло сонце, і ми вийшли на високу скелю, що звисала над річкою в селі Монастирьок, полягали на нагрітій сонцем камені, закрили очі, медитували, і, можливо, хтось з нас тоді таки задумався про вічне... Або як під час зливи, коли всі були голодні і холодні, дівчата поховались по палатках і грілись, а хлопці зварили обід (гарячий борщик і гречка!!!), і доставляли харчі прямо до палаток... Пам'ятаю, як ми стали на ночівлю в полі, повністю засіяному м'ятою — і вітер ганяв цей запах по полю, і в голову лізла всяка філософія про те, що починаєш радіти таким простим речам — м'ятному полю, сухим шкарпеткам, чистому волоссю...

Похід вдавня на славу! Кому цікаво — раджу подивитись фільм Віталія Олександровича (також частини 2 та 3, тільки промотуйте місця, де крупним планом з'являється якесь створіння з рудою паклею на голові і постійно поруч зі свійськими тваринами), я отримала просто величезне задоволення від перегляду!!!

Дуже дякую всім, хто був зі мною в цьому поході! Всі ви — просто прекрасна команда, у вас я черпаю натхнення, з вами я б пішла у розвідку! Я рада, що життя звело мене з вами саме у поході, вас не страшно було пізнати у справді складних ситуаціях! Щастя вам! А всім, хто ще не був у водних походах — раджу йти, поки є час і натхнення, і сила носити байдарки під час обносів.

Вікторія Іванова

З перших вуст

Багато випробувань випадає на долю майбутнього студента. Серед них можна виділити один процес, який не дозволяє спати, який вбиває нервові клітини, позбавляє радощів життя — це і є ЗНО. Та, на щастя, воно вже позаду, і тільки-но завершився цей стресовий час, як почалася метушлива вступна кампанія. А це і галасливі довжелезні черги, величезні папки з документами, знервовані батьки. І все-таки найстрашнішим було очікування результатів вступу. Яким щастям було побачити своє прізвище у списку зарахованих до Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана!

Напевно, усі погодяться, що в цей момент абітурієнти відчують радість, адже нарешті здійснилася мрія вступи-

Ма тепер студента!

ти до цього навчального закладу. Але, з іншого боку, в цей час приходить усвідомлення того, що настав новий відповідальний етап життя, від якого залежить і майбутнє коло спілкування, майбутня професія і взагалі відбувається становлення власного "Я". Звичайно, всі ми переймалися тим, як складно буде навчатися у такому серйозному ВНЗ, бо економічні дисципліни вимагають великих зусиль для того, щоб ними оволодіти. Та головне — це бажання навчатися. Якщо буде бажання та прагнення вчитися, то і нові

навчальний процес, пройшли перші лекції і бурхливий вир студентського життя підхопив першокурсників. Сподіваємося, що на нашому шляху нас не потурбує зустрічний вітер. Ну і, звичайно, хочеться подякувати університету за теплий прийом і підтримку.

Тетяна Нішкур,
студентка 1-го курсу ФЕФ

Вічна пам'ять

Минулого липня кафедра маркетингу, факультет управління персоналом та маркетингу, весь професорсько-викладацький склад та студентство нашого університету зазнали тяжкої подвійної втрати. Несподівано та передчасно через раптові хвороби пішли з життя заступник декана факультету управління персоналом та маркетингу, кандидат технічних наук, доцент кафедри маркетингу Володимир Іванович Мотяжев та заступник завідувача кафедри маркетингу, кандидат економічних наук, доцент Микола Георгійович Гребньов. Життя цих людей багато років було тісно пов'язане з нашим університетом, вони назавжди залишаться в нашій пам'яті як професійні викладачі, талановиті науковці, щирі колеги, добрі друзі.

Володимир Іванович Мотяжев, 1939 року народження, закінчив Київський політехнічний інститут у 1962 році, кілька років працював в Інституті електрозварювання ім. Є. О. Патона, після захисту кандидатської дисертації в 1970 році був зарахований на посаду викладача кафедри економіки матеріально-технічного забезпечення Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка. З того часу більше 30 років Володимир Іванович працював у

стінах нашого навчального закладу. В 1977 році йому присвоєно вчене звання доцента, з 1995 року він обіймав посаду заступника декана факультету, мав почесне звання "Заслужений працівник ДВНЗ "Київський національний економічний університет". Лекції В. І. Мотяжева прослухали десятки тисяч студентів, по собі він лишив майже 50 наукових та навчально-методичних праць.

Гребньов Микола Георгійович, 1941 року народження, вступив до лав Київського інституту народного господарства ще студентом у 1964 році. Після отримання вищої освіти залишився в рідній альма-матер на посаді викладача-стажера. В 1985 році захистив кандидатську дисертацію та невдовзі отримав вчене звання доцента, мав почесне звання "Заслужений працівник ДВНЗ "Київський національний економічний університет", тривалий час обіймав посаду заступника завідувача кафедри маркетингу.

Щира дяка та вічна пам'ять шановним В. І. Мотяжеву та М. Г. Гребньову від усього колективу та студентів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Пам'яті колеги, друга і старшого товариша

14 серпня після тяжкої тривалої хвороби пішов з життя професор кафедри політичної історії, ветеран Великої вітчизняної війни, полковник у відставці, ветеран КНЕУ Яків Аврамович Титаренко.

Яків Аврамович пройшов тяжкий, драматичний і водночас яскравий життєвий шлях. Він народився 24 листопада 1922 року на Київщині, у селі Кип'ячка, Ржищівського (нині Миронівського) району в селянській сім'ї. В 1940-му році отримав повну середню освіту, а далі — лави Радянської армії... і війни.

З першого дня війни — 22 червня 1941 р. по грудень 1944 р. Яків Аврамович — в діючій армії. Брав участь в боях на Південному, Північно-Кавказькому фронтах, в Окремій Приморській Армії, на 1-му і 3-му Білоруських фронтах. Найбільш тривалий час був розвідником дивізійної і полкової розвідки, помічником начальника штабу 168-го гвардійського стрілкового полку 55-ї гвардійської стрілкової дивізії.

Наприкінці грудня 1944 р. у званні гвардії старшого сержанта з посади помічника начальника штабу полку Яків Титаренко був направлений на шестимісячні курси молодших лейтенантів 3-го Білоруського фронту в розвідзвод, де й застав його кінець війни.

Незабаром прийшов наказ готуватися до Параду Перемоги. Від кожного фронту формувалася зведений полк. На долю Якова Аврамовича випала велика честь. 24 червня 1945 року у складі зведеного полку 3-го Білоруського фронту він брав участь в історичному Параді Перемоги на Червоній площі у Москві.

В післявоєнний період, після закінчення у 1946 р. Віленського військового училища (м. Вільнюс), Я. А. Титаренко працював на різних офіцерських посадах у 167-му гвардійському стрілкового полку 1-ї гвардійської стрілкової дивізії Прибалтійського військового округу (м. Калінінград). Там народилися два його сини — Станіслав і Віталій, які теж стали офіцерами Радянської Армії.

З вересня 1952 р. по липень 1956 р. Яків Аврамович — слухач Вищого військово-педагогічного інституту імені М. І. Калініна (м. Ленінград). Після закінчення (з відзнакою) інституту працював старшим інструктором по пропаганді і агітації політвідділу Тюменського військового, а з вересня 1957 року — військово-інженерного, училища.

З жовтня 1959 р. по липень 1978 р. Я. А. Титаренко — на педагогічній роботі у вищих військово-учбових закладах: Тюменському військово-інженерному училищі, Одеському, а потім Київському вищому загальновійськовому командному училищі і Київському вищому інженерному училищі зв'язу.

У 1972 р. Яків Аврамович захистив кандидатську дисертацію, отримавши науковий ступінь кандидата історичних наук, а в наступному, 1973 році, йому було присвоєно наукове звання доцента. За успіхи в роботі Я. Титаренко неодноразово відзначався командуванням, Міністерством оборони СРСР. У 1972 р. Політуправлінням Київського військового округу була видана листівка про нього як одного з кращих військових педагогів округу.

У 1978 р. наказом Міністра оборони СРСР Я. А. Титаренко був звільнений з лав Радянських Збройних Сил в запас за віком. В зв'язку з цим замісник Міністра оборони, Маршал Радянського Союзу С. Соколов у спеціальній "Подячній грамоті" поздоровив полковника Я. А. Титарен-

ка з нагородженням його медаллю "Ветеран Збройних Сил СРСР", а також оголосив йому подяку за довгу й бездоганну службу в Збройних Силах. Зазначена медаль стала однією з ряду інших високих нагород, отриманих Яковом Аврамовичем за доблесть, відвагу, військовий героїзм, довгу і бездоганну службу, дисциплінованість, виняткову працьовитість і сумлінне відношення до виконання свого воїнського обов'язку. Серед таких — 4 ордени: "Вітчизняної війни II ступеня", "Червоної зірки" (два), "За мужність III ступеня"; 25 медалей: "За відвагу" (дві), "За бойові заслуги", "За військову доблесть", "Жукова", "За хиснику Вітчизни", "За оборону Кавказу", "За взяття Кенігсбергу", "За перемогу над Німеччиною" та інші.

Нагороди Я. А. Титаренка стали показником його виняткових людських якостей, що проявили себе як протягом військової служби, так і в цивільному житті. Так, з вересня 1978 р. Я. А. Титаренко — доцент, а з травня 1985 р. по червень 2002 р. — професор кафедри політичної історії Київського національного економічного університету. Вчене звання професора було присвоєно Якову Аврамовичу в 1987 році.

За період роботи в університеті Я. А. Титаренко зарекомендував себе як висококваліфікований спеціаліст в галузі політичної історії, відданий педагогічній справі працівник, готовий віддавати всі свої сили, знання, життєву мудрість й досвід вихованню молодого покоління. У 1982 р. за успіхи у педагогічній роботі та в зв'язку з 60-річчям від дня народження, Я. Титаренко був нагороджений Почесною грамотою Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти України і настільною медаллю "За багаторічну, плідотворну пропагандистську роботу".

Я. А. Титаренко опублікував більше як 60 наукових і науково-методичних праць, був учасником багатьох наукових конференцій республіканського, всесоюзного й міжнародного рівня. 1986 року ним була підготовлена монографія "В. І. Ленін і захист Великого Жовтня".

Ще однією сферою творчих зусиль Якова Аврамовича була суспільно-політична робота. Я. Титаренко брав активну участь в суспільно-політичному житті університету, міста. Довгий час очолював ветеранську організацію університету. Систематично виступав з лекціями, доповідями перед студентами, у трудових колективах Києва, містах України.

Яків Аврамович був відомий також своєю наставницькою діяльністю. Він мав унікальний дар співпрацювати з молодим поколінням, передаючи йому свої наукові й фахові навички, сприяючи розвитку педагогічної майстерності молодих викладачів. Під керівництвом Я. Титаренка підготовлена плеяда викладачів-кандидатів наук.

За високі показники в роботі Я. А. Титаренко неодноразово заохочувався ректоратом, парткомом і профкомом університету. У 1987 р. рішенням Ради університету, партійного і профсоюзного комітетів він був занесений на Дошку Пошани, а в 1989 р. рішенням профкому — у Книгу Пошани.

З червня 2002 року Яків Аврамович Титаренко — на пенсії, проте до останнього продовжував підтримувати тісні зв'язки з колективом кафедри. Толерантність поведінки, готовність надати допомогу, пораду й підтримку були серед головних принципів відносин Якова Аврамовича з колективом викладачів як в період трудової діяльності, так і під час пенсійного віку.

Яків Аврамович залишився в пам'яті як патріот України, який з піднесенням зустрів проголошення її незалежності, вболівав за процес становлення української державності.

Світла пам'ять Якову Аврамовичу, нашому колезі, другу і старшому товаришу, який назавжди залишиться взірцем інтелігентності, чесності, порядності, ерудованості як найкращих рис представника українського народу і нації.

Колектив кафедри політичної історії

Штрихи до портрета Петра Столипіна

14 вересня 1911 року видалось на-прочуд теплим. Саме того дня близько 5-ї вечора до начальника охоронного відділу Києва прямував чоловік доволі підозрілої зовнішності. Підійшовши до входу, той передав службовцями одержувачу листа. Листа з попередженням про можливий атестат на одного з видатних впливових чиновників, що мали невдовзі перебувати в самому Київському театрі. Цим "поштарем", як невдовзі виявиться, був терорист Богров. Саме за декілька миттєвостей під час II антракту вистави він підійде до Столипіна, який сидітиме поряд з імператором, та зробить два постріли, один з котрих поранить міністрові руку, а другий — живіт. Столипін, зігнувшись від болю, востаннє знайде в собі сили перехрестити самодержця і, опускаючись додолу з театрального крісла, напівшепотом скаже: "Яке ж то для мене щастя померти за царя!" За 5 днів один з найвідоміших діячів-реформаторів помер.

Загалом, діяльність Столипіна як політика та як економіста варто розмежовувати, адже у першому випадку ми аналізуємо його діяльність у ракурсі великоросійського шовінізму, а в іншому — як прогресивного та далекоглядного практика. Кар'єру Столипіна-реформатора зазвичай зводять у першу чергу до знаменитої історії з II Думою, а точніше, з її розпуском, та все ж на цій справа не закінчується.

9 жовтня 1906 року з-під його пера вийшов досі небачений у Росії указ, котрий, по суті, ламав колективне землеволодіння, а натомість створив новий порядок повноважних землевласників. Подібного стибу реформа не була безпідставною: сільське господарство використовувало застарілі методи обробки землі, та й сама вона селянинові не належала, тому що останній не міг нею розпоряджатись, навіть по праву власності. Сама ж земля знаходилась в руках общини, котра у свою чергу розподіляла наділи поміж працівниками "по їдокам" (варто додати, що жінок за їдоків і не вважали). Наділи на душу населення за 45 років (себто після "вільної" реформи 61-го) з часом, виходячи з об'єктивних причин, все інтенсивніше урізались.

Наказ 1906-го дав можливість приватній власності селянина замінити собою обмежену колективну власність общин, що, логічно, підвищило ефективність праці самого селянства, так і сприяв справедливому розподілу наділів серед останніх. Згідно з реформою, почало активно вводиться пільгове кредитування. Селянству масово надавалась так звана "агрономічна допомо-

га", яка полягала у наданні субсидій, торгівлі-продажу усілякого реманенту тощо. Перелічені тут фактори, спричинені рішенням Столипіна, масово стимулювали як селянство, так і державу до розширення кооперативів, заохочували до приватної власності. Реформа 1906-го безпосередньо переклала відповідальність за добробут селянства як класу на свої плечі. Було створено Селянський земельний банк, котрий практикував широку видачу кредитів на придбання самих цих земельних наділів. Та, на жаль, театральний постріл терориста поклав кінець не лише життю міністра, а і його прогресивним задумам.

Якщо бути правдомовним, перешкоджати реформам почала все ж не кончина Столипіна, а його гострий конфлікт з урядом, котрий розгорівся з введення останнім законопроектів із запровадження земств у Південно-Західних та Північно-Західних губерніях, що у свій час відчутно звужив вплив великих землевласників і збільшував права малих. Цією постановою уряд неумисно розпалив і національне питання, адже дрібними власниками переважно були українці, росіяни та білоруси, а великими — переважно поляки.

У цьому протистоянні перемагає Столипін, домігшись від Миколи II тимчасового відрядження своїх супротивників, тим самим отримуючи змогу розпустити Думу, та все ж з часом не один історик насмілиться зізнатись, що окрім економічних поступувань Столипіну належать і суто міжнародні: саме він доклав у свій час усіх зусиль задля недопущення спричиненої кризою війни за участі Австро-Угорщини, Російської та Німецької імперій. І це йому вдалося.

Статтю підготували:
Ольга Криворучко,
Максим Беркаль,
студенти 2-го курсу ФЕтаУ

ВЕЛИКЕ БАЧИТЬСЯ НА ВІДСТАНІ

(Закінчення. Початок у № 17-18)

Тернистий шлях дослідника

Уже працюючи в Москві, Є. Слуцький написав ряд праць про економічні цикли в СРСР і за кордоном. Після заборони використовувати математичну статистику для аналізу радянської економіки застосовував свою теорію у дослідженнях випадкових і періодичних циклічних закономірностей у геофізиці, гідрології, метеорології, астрономії й біології. Досліджував активність сонця, прогнозував погоду, оцінював види на врожай тощо.

Звернемося знов до спогадів ученого: "У дослідницьких установах, що будували свої плани під практичними кутами зору, обставини для роботи створювалися несприятливими, теми частенько "закривалися" після значної витрати на них праці, але задовго до закінчення, і лише мало що із зробленого за ці роки дозріло до публікації..."

Нелегко детально й послідовно описати все життя ученого, навіть при наявності авторських життєписів. І більшою мірою тому, що не все фіксувалося на папері, особливо в роки "контрастів епохи".

Можна здогадуватися про деякі "труднощі", спираючись на інші джерела. Наприклад, зовсім несподівано для себе знайшла згадку про Є. Слуцького в словнику Дмитра Ушакова — 4-х томному "Толковом словаре русского языка" (1940 р.):

Копание — 1. действие по глг. копать — (копание ко-лодца, копание картошки.) 2. действие по глг. копатьс-я — (Слуцкий предпочел метод копания в случайно подобран-ных бумагах. Сталин).

Чи не правда, цікаво дізнатися, що криється за такою "крилатою" фразою "вождя всіх народів"... Коли і де бу-ло сказано?... Напевне в ті роки, коли "статистик" за визна-ченням означало "ворог народу". В листі М. Птухи до В. Борткевича є згадка про те, що в Москві ліквідуються за-лишки "земської статистики" й далі — "Слуцкому и Чет-верикову живется далеко не сладко". Думаю, особливо "не-солондо" було М. Четверикову, який не уникнув ув'язнення на кілька років. До часів, коли статистика як наука була роз-громлена вщент, не витримавши тиску ідеології, Є. Слуцький не дожив.

Визнання й розуміння ученого

"Невтомна й різнобічна діяльність Євгена Євгеновича та своєрідність його оригінальних творчих ідей, спрямованих на найрізноманітніші галузі досліджень, — писав в 1948 році А. М. Колмогоров у статті "Є. Є. Слуцький. Некролог", — спочатку справляють враження деякої розсіяності, але вдвляю-чись у них пильніше, можна вловити об'єднуючі їх задумки глибокого вченого-мислителя, який вбачає, а іноді й випере-джає основні шляхи розвитку науки, що не піддаються роз-кладу по тісних рубриках окремих наукових дисциплін... із великих систематичних праць та його різноманітної при-кладної діяльності викристалізувався но-вий напрям дослідження, орієнтований не на упорядкування та розчищення спадщини минулого, а на створення зовсім нових відгалужень науки".

Є. Слуцький-математик одразу став відомим, цикл його робіт був надрукован-ий у 1927-1929 рр. за кордоном. А. Кол-могоров у 1938 році видав книгу "Матема-тика и естествознание в СССР" і в розділі "Теория вероятностей и её применения" ім'я одного з засновників цієї науки згадує дуже часто. Це ім'я по праву стоїть в ряду корифеїв математичної науки.

Визнання до Є. Слуцького як еко-номіста прийшло через багато років, завдяки зарубіжним ученим, які розроб-ляли його ідеї. Наукові праці Євгена Слуцького сягають найвищого рівня компетентності, недарма широке виз-нання їхньої цінності йде повільно. Із су-часників-науковців його розуміли оди-ниці, починаючи з його студентської ро-боти "Теория граничной полезности", зробленої "під кутом зору математика, що досліджує економіку". Її, за словами радянського ученого Б. Гнеденка, "до кінця не зрозуміли ні математики, ні еко-номісти".

Усвідомлення свого обов'язку перед наукою змушувало Є. Слуцького боротися за доведення до кінця взятого на себе завдання. Нелегкі часи, необхідність приносити в жертву те, що давалося копітким трудом:

"Я не маю духу ремствувати, оскільки велике завдання індустріалізації нашої країни повинне було відбитися на науковій роботі вимогою добування конкретних, потрібних на даному відрізку часу результатів, а мені, мабуть, не вдалося показати, що результати, яких я чекаю, будуть досить важливі в більш-менш близький час. Таким чином, поставлене мною завдання виявилось відкладеним до інших майбутніх часів..."

З переходом моїм в 1939 р. в Математичний інститут ім. Стеклова АН СРСР ті мої плани, якими були сповнені по-передні роки, могли в новій обстановці зустріти, звичайно, повне розуміння; але засоби, які для їх реалізації були б потрібні, перевищували всі практичні можливості. Тому я перейшов до чисто математичних досліджень з теорії ви-

падкових процесів, але дуже швидко моя увага і моя ак-тивність були цілком поглинені абсолютно новим для мене завданням — завданням складання таблиць математичних функцій, необхідних для теорії ймовірності при її статистич-них вживаннях. Все інше треба було принести в жертву..."

Складність духовного образу

Російський учений М. Четвериков, близький друг та со-ратник Євгена Слуцького, автор написаного ще в 1959 році й дотепер найповнішого біографічного нариса (з бібліог-рафічним додатком), говорив, що для об'єктивного висвітлення життя та праць Слуцького "необхідна історична перспектива, потрібен віддалений час". І складність обу-мовлена не тільки "контрастами" часу, а насамперед складністю духовного образу, що об'єднував ученого, суспільствознавця, поета, художника.

Так само свідчив і А. Колмогоров: "Велика частина жит-тя [Євгена Євгеновича] протікала удома, в кімнаті, до стелі заставлений книгами найрізноманітнішого вмісту, де мате-матична робота перемежалася із заняттями літературою, живописом, вечірніми прийомами друзів. Вишуканий, до-тепний співбесідник, знавець літератури, поет і худож-ник..."

Борис Гнеденко згадував, як вперше потрапив до квар-тири Є. Слуцького і його вразило те, що вся кухня, всі стіни на кухні були розписані картинками. На холстах теж були, але особливо любив писати на стінах. Картини реалістич-ного плану, всілякі кумедні сцени, які можна побачити в ма-газині або на ринку. Гуморист був...

Євген Євгенович читав у оригіналі статті англійських статистиків та німецьких психологів і писав свої наукові тру-ди не тільки російською, а і німецькою, й англійською — це відомо. Про це свідчать публікації численних дослідників. А ще учений тривалий час (1915-1938 рр.) займався літературними переклада-ми. Кого ж перекладав:

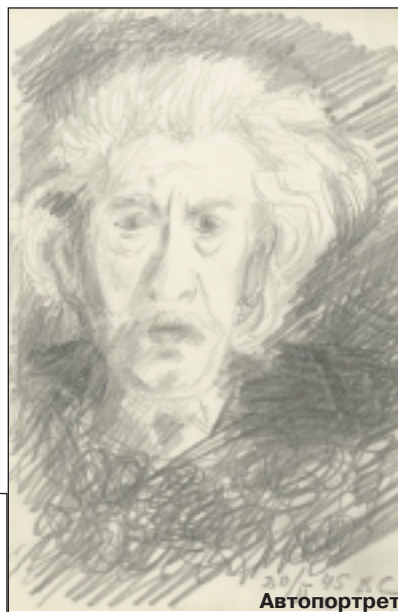
З французької — Еміля Верхарна, бельгійського поета й драматурга, одного з найкрупніших представ-ників європейського сим-волізму, "Данте сучас-ності" — за визнанням Ва-лерія Брюсова;

З німецької — Рай-нер-Марію Рільке, видатно-го австрійського поета, есеїста. Це його Марина Цветаєва називала "не про-сто якнайбільшим поетом, а самою сутністю поезії";

З англійської —

Поетичний рукопис (чернетка)

Автопортрет

Рабіндраната Тагора, індійського поета (писав переважно бенгальською). За книгу "Gitanjali" ("Жертвенні пісні") в авторизованому перекладі на англійську був удо-стоєний Нобелівської премії 1913 р., його називали "фігу-рою, що зближує світ Сходу й Заходу". Одну з пісень Р. Та-гора в перекладі Євгена Слуцького знайшла в Інтер-неті у нарисі І. Єлісєєвої.

Переклади не публікува-лися за життя ученого, про них стало відомо в 90-ті роки з статей Л. Мільської, яка ус-падкували архів свого вчите-ля О. Й. Неусихіна, відомого історика, друга Є. Слуцького ще з років роботи у МДУ.

Та найбільше мене ціка-вило, які вірші писав Є. Слуцький. Чи було щось із поезій надруковано? Треба шукати... Пошук у відділі рідкісної та цінної книги Парламентської бібліотеки України цього разу був безрезультатним. Запит до бібліотеки Московського державного університету збагатив мене теж тільки копіями надрукованих в різні роки спогадів про Є. Слуцького. Інтер-нет запропонував декілька поетів-однофамільців Слуцько-го: Бориса, Михайла, Ігоря, Валерія... І нарешті електрон-ний путівник Російського державного архіву літератури та мистецтва (РДАЛМ) надав коротку анотацію опису фонду Є. Слуцького-поета.

Саме так зазначено у заголовку теки особистого фонду, на жаль, не київського архіву — що зберігає вірші, підготов-лені збірки поезій із назвами: "Выше слова", "Истоки", "Первый круг" та інші; а ще поеми, п'єси, переклади; є нотат-ки, статті й філософські твори, лише одні назви яких збуджу-ють інтерес до тремтіння: "Большие мысли", "Земля и небо",

"Опыт краткого рассуждения о Зле, о Творце и о твари".

Залюбки б почитала спогади дружини Слуцького Юлії, що, до речі, теж писала вірші й поеми. Та й переписка збе-реглася, й не тільки з дружиною та другом М. Четверико-вим — а із десятками адресатами, все це теж у архіві в Москві. А щодо курсу лекцій "История социалистических экономических учений", який читав у Київському ко-мерційному інституті 1917-1918 р., то цей рукопис напевне зацікавив би й теперішніх наших викладачів. Хочеться по-бачити й малюнки Євгена Слуцького, їх у архіві теж зберег-лося понад три десятка (в тому числі є автопортрети).

Керуючись нестримним бажанням почитати не-опубліковані літературні твори видатного ученого, зверну-лася до керівництва РДАЛМ, із запитанням про можливість надання архівних послуг видаленому користувачеві. Мені відповіли, що з 2009 року це стало можливим, архів надає платні послуги.

Склавши й відправивши замовлення, обмежене часо-вим періодом — роками роботи в нашому вищому навчаль-ному закладі, з нетерпінням чекала на цікавини. Отримані вірші викладача ККІ Євгена Слуцького увійшли до різних розділів колективної ювілейної збірки КНЕУ "Мереживо ча-су". Як цікаво виглядає рукопис одного вірша, на ньому можна прослідкувати сам творчий процес: зміну назви, по-ступовість декількох правок фраз. Це теж згодиться для на-шої збірки як ілюстрація.

Отримала й копії двох документів "київського періоду" життя Є. Слуцького. Два посвідчення. Одне, датоване 15 травня 1919 р. і підписане ректором Саратовського універ-ситету, "...удостоверяет, что Евгений Евгеньевич Слуцкий состоит в должности профессора по кафедре статистики факультета Общественных наук". Друге від 4 липня 1919 р. за підписом Комісара свідчить, "предъявитель сего Слуцкий Евгений Евгеньевич состоит преподавателем политической экономии Коммерческого института и является незаменимым работником, а потому призыву для всеобщего обучения не подлежит". Обидва документи напевне цінні для музею історії університету. А ще отримала зразки поетичних пере-кладів і навіть літературознавчу статтю. Все надіслане з архіву варто опрацювати й осмислити.

Взявши до уваги дати написання віршів, стає зро-зумілим, що поезія супроводжувала Є. Слуцького все його свідоме життя. Перший вірш, з тих, що зберіга-ються в РДАЛМ, датований 1908 р. (роки студент-ства), останній — 1947 р. (за рік до смерті, вже не-виліковно хворого на рак легенів). А ще помітно, як визрівав поет: спочатку окремі вірші, далі системати-зовані добірки, потім масштабні віршовані поеми, драми. В зрілі роки — філософські осмислення життєвих цінностей, категорій духовності й вищих за-конів існування цього світу: "Большие мысли приходи-ли посидеть на пороге".

А ще можна зробити висновок, що саме поезія бу-ла розрадою душі Є. Слуцького, особливо в роки складних обставин та випробувань долі науковця. Не-одноразові стреси від того, що "закрили" роботу, на яку витрачені роки, або що відбулася "помилкова" евакуація до Ташкенту замість Казані, куди вже відправле-на й губиться валіза з унікальними науковими документа-ми, в тому числі незавершеними обчисленнями досліджен-ня 12 гігантських секвой за період дві тисячі років...

Тільки той, кому доводилося робити вручну обчислення певного технологічного або економічного процесу за його математичним алгоритмом, коли перед тобою "багатопо-верхові" формули з рясними вкрапленнями тригономет-ричних та більш складних функцій, а озброєний ти лише ло-гарифмічною лінійкою та таблицями значень деяких функцій, може зрозуміти, яка це каторжна робота. Такі об-числення, що тривали місяцями, тепер за наявності про-грами на комп'ютері виконуються за хвилини. Але ж тоді просто не існувало такої техніки...

Поезія для Є. Слуцького була серйозним захопленням, як свідчать листи його переписки з друзями, роки написан-ня деяких творів (поеми "Каин", "Смерть Давида", "Саул во пророках") називає роками вдачі. Про листування теж вар-то сказати. Листи до В. Борткевича нагадують сторінки підручника з вищої математики: формули, викладки, циф-ри, різні значки... Пересічному читачеві зрозумілі тільки слова привітання у перших рядках та запевнення у ширій повазі — в останніх словах. А от листування з істориком О. Неусихіним — то вже зовсім інша сфера інтересів, філо-софські міркування, обговорення духовного світу й розбір творів відомих літераторів: і вітчизняних, і зарубіжних.

Не знаю, скільки ще знадобиться часу, щоб надрукува-ли всю літературно-художню спадщину Євгена Слуцького, але впевнена, що таке видання неодмінно має бути. Адже велич цієї особистості не тільки у його наукових відкриттях, які служать людству, а й у духовному багатстві, закарбовано-му у його творах, пізнавальне й виховне значення яких неможливо переоцінити.

Людмила Рінгіс,
голова правління клубу "Дорогами до прекрасного"

Вітаємо!

З прекрасним ювілеєм ТЕТЯНУ МИКОЛАЇВНУ ВЕЛИЧКО

Шановна Тетяно Миколаївно, ми щиро вітаємо Вас з ювілеєм! Бажаємо міцного здоров'я, щастя, радості, гарного настрою, удачі й оптимізму.

*Летять роки, як лебеді у вирій,
Життя іде, його не зупинить,
Вітання з ювілеєм наші щирі,
Ще до ста років зичимо дожить!*

*Хай будуть поруч віра і надія,
Як два крила, що впасти не дають,
І сам Господь по милості наділить
В здоров'ї, радості, ще багатько літ!*

З повагою, колектив кафедри бухгалтерського обліку

Ювілеї

Ювіляри серпня

Беляєв Олександр Олександрович, завідувач кафедри політичної економії факультетів УІУПтаМ;
Вінник Людмила Дмитрівна, прибиральниця ФСК "Економіст";
Гавриш Маргарита Валентинівна, старший викладач кафедри іноземних мов МЕІМ;
Гаманкова Ольга Олексіївна, завідувач кафедри страхування;
Горкавенко Віктор Миколайович, охоронець служби охорони;
Дудка Василь Петрович, робітник високої кваліфікації корпусу по просп. Перемоги, 10;
Івченко Лариса Вікторівна, доцент кафедри обліку підприємницької діяльності;
Калінчук Ніна Михайлівна, прибиральниця ФСК "Економіст";
Капустянська Наталія Василівна, заступник директора Науково-освітнього центру "Інтенсив";
Клименко Зінаїда Йосипівна, провідний бібліотекар бібліотеки;
Ковальчук Віктор Корнійович, двірник господарського відділу корпусу №5;
Кушнерьова Надія Іванівна, прибиральниця санаторію-профілакторію;
Левченко Надія Григорівна, гардеробниця ФСК "Економіст";
Лях Степан Трохимович, слюсар-електрик служби головного енергетика;
Марцовой Сергій Петрович, робітник високої кваліфікації ФСК "Економіст";
Нургудіна Людмила Михайлівна, завідувач сектором бібліотеки;
Овчинникова Ганна Трохимівна, заступник завідувача гуртожитку №2 студмістечка;
Оробець Сергій Павлович, старший викладач кафедри фізичного виховання;
Побережнюк Борис Пилипович, робітник високої кваліфікації дільниці поточного ремонту;
Пошигорева Валентина Ілларіонівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №3;
Серебренникова Тетяна Петрівна, прибиральниця гуртожитку №2 студмістечка;
Синельник Людмила Михайлівна, головний бухгалтер бухгалтерії;
Тижнова Людмила Юхимівна, гардеробниця господарського відділу корпусу №8;
Чужикова Вікторія Григорівна, доцент кафедри педагогіки та психології;
Чухліб Анатолій Іванович, охоронець служби охорони.

Ювіляри вересня

Бабич Валентина Дмитрівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №7;
Білянська Валентина Іванівна, головний бібліотекар бібліотеки;
Болотніков Аркадій Олександрович, асистент кафедри маркетингу;
Войтенко Аліна Вікторівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №7;
Гайдулін Олександр Олександрович, доцент кафедри міжнародного та європейського права;
Гахович Георгій Георгійович, інженер 1-ої категорії відділу ТЗНП Навчальний центр;
Глуценко Тетяна Василівна, робітник високої кваліфікації дільниці поточного ремонту;
Єлісєєва Тетяна Михайлівна, прибиральниця гуртожитку №3 студмістечка;
Клевцов Віталій Володимирович, робітник високої кваліфікації гуртожитку №4 студмістечка;
Кульбако Валентина Марківна, адміністратор гуртожитку для приїжджих;
Куриленко Тетяна Володимирівна, директор бібліотеки;
Кусий Юрій Ілліч, вчений секретар університету;
Палієнко Людвіга Василівна, гардеробниця ФСК "Економіст";
Пасічник Валерій Борисович, керівник філії №3 ГЦІС;
Полонська Надія Петрівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №7;
Симоненко Ольга Григорівна, охоронець служби охорони;
Соболев Юрій Леонідович, завідувач кафедри фізичного виховання;
Худояр Ганна Миколаївна, бухгалтер 1-ої категорії бухгалтерії.

Увага!

Обережно, гриби!

1. Ніколи не збирайте зелені сиріжки: їх найчастіше плутають з блідою поганкою. А вона — найбільш отруйний гриб. У 95% випадків її потрапляння в суп загрожує життю. Коли обидва ці гриба ще молоді, бахрому на ніжці поганки в траві не видно, а капелюшки грибів практично ідентичні.
2. Пластинчасті гриби зрізуйте тільки з ніжками. Так ви завжди зможете побачити, чи є на ніжці гриба кільце (бахрома) — ознака отруйної блідої поганки.
3. Не збирайте гриби біля трас і в зонах радіаційного забруднення. Отруїтися можна і їстівними грибами, які, будучи могутнім адсорбентом, вбирають в себе фактори неблагополуччя в тій зоні, де вони ростуть.
4. Не захоплюйтеся тихим полюванням в дуже спекотний та засушливий час. Висока температура прово-

кує швидке старіння і розпад білків. Саме тому найбільше отруєнь їстівними грибами буває в жарку погоду.

5. Якщо в своєму кошику ви знайшли отруйний або підозрілий гриб — викидайте всі гриби й сам козуб (!), тому що обсіменіння спорами відбувається моментально!
6. Не вірте в те, що отрута знаходиться тільки, наприклад, в ніжках або в капелюшках грибів. Відмінності концентрацій існують, але якщо отрута є, від неї складно вберегти-ся.
7. Не перевіряйте гриби "бабусиними" методами — срібною ложкою, цибулиною (часником) або молоком. Потемніння срібла, побуріння цибулі або скисання молока залежить від хімічної взаємодії речовин, які бувають як в отруйних, так і в їстівних грибах.
8. Не треба закусувати грибами горілку або інші алкогольні напої. Спиртне прискорює всмоктування отрути в кров, і в разі отруєння це дуже погіршить стан.
9. Зберігайте гриби не більше 4-5 годин. Далі їх необхідно сушити, заморозувати або консервувати.
10. Відібрані гриби ретельно промийте та відваріть мінімум три рази в підсоленій воді.

Підготувала Оксана Шецко, за матеріалами газети "Сьогодні"